БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№53 (13369) 1971 оной мартын 4, четверг

Сэн 2 мүнгэн

...ЛАСТНОЙ ПАРТИЙНА ...НФЕРЕНЦИИН ...ИДХЭБЭРИИЕ ...СЭНДЭНЬ ХҮРГЭХЭ

...областной XXVII партийна конференци гайхамшагта оршон ...болоо дүүрэбэ. СССР-эй арадай ажахые 1971—1975 онуудта ...партиин XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн ...ажалшадай ажалай, политическэ туйлай ехэ дэбжэлтэ үүсхээ, ...съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн ...тудам үргэн дэлисэтэй, аша үрэ ехэтэй боложо байна.

...оршон байдалда үнгэрһэн конференци үнгэрһэн тоосоото үеын ...областной партийна организациин хэһэн ажалай дүнгүүдые согсо-...хараа түсэбүүдээ тодорхойлоо. Тиихэдээ партиин XXIV ...Директивэнүүдэй проектын үндэһөөр республикынгаа арадай ...хүгжөөхэ түсэбтэ табан жэлэй гол зорилгонуудые хараалаа.

...табан жэлэй туршада промышленна үйлэдбэриин хэмжээе ...55 процентээр ехэ болгохо зорилго табигдана. Энергетиче-...саарһанай, химическэ, машина бүтээлгын һалбаринууд бу-...түргэнөөр хүгжэхэ юм. Хүнгэн промышленностиин продукци ...33 процентээр нэмэхэ байна. Хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар та-...зорилгые дурдаха болоо һаа: 1975 ондо манай республика дотор ...тонно орооһо тариан, 105 мянган тонно мяхан, 250 мянган ...176 миллион үндэгэ, 6,4 мянган тонно нооһо абадаг болохоор ...Мүн соёл культура, арадай гэгээрэл, элүүрые хамгаалга ...хурдан түргэнөөр хүгжэхэ байна. Эдэ хараа түсэбүүднай үнгэр-...жэлэй туршада туйлаһан амжалтаһаамнай уламжалан гаранхай, ...затагүй дүүргэгдэхэ, үлүүлэн дүүргэгдэхэ бүхы арга боломжо-...түсэд хангагданхай гээшэ.

...ной партийна конференциин баталан абаһан шиидхэбэриин ...партийна комитедүүд, партийна эхин организацинууд элсүүлхы, ..., хүмүүжүүлхы хүдэлмэриие бүри оншотойгоор, аша үрэ ехэ-...болохо уялгатай. Ушар юуб гэхэдэ, шэнэ табан жэлэй ...хараалһан асари ехэ түсэб, зорилгонуудые манай ажалшад, ма-...бэелүүлхэ, дүүргэхэ ха юм. Тиимэһээ тэдэнэй дунда ойлгуу-...эмхидхэлэй хүдэлмэри саг үргэлжэ үрэ ехэтэйгээр ябуулха гээшэ ...шухалын шухала зорилго болоно. Илангаяа хүтэлбэрилхы хү-...нэрдэй, мэргэжэлтэдэй, коммунистнуудай даажа байһан ажа-...түсэбэй дүүргэлтын түлөө харюусалгыень дээшэлүүлхэ хэрэг пар-...зацинуудай онсо анхаралда байха ёһотой.

...нитын ажал хэрэгые хүтэлбэрилгэдэ Соведүүдэй, профсоюзай, ...болон бусад ниитын эмхинүүдэй үүргэ ба харюусалгые дээшэ-...партийна органуудай эмхидхэхы хүдэлмэриин нэгэн шуха-...байха болоно.

...XXIII съездын, Ленинскэ Центральна Комитедэй удаадахи ...заабарииe дүүргэжэ, республикымнай партийна организаци-...мистнуудай зэргые бэхижүүлхэ, эдэбхи үүсхэлыень бадаруул-...юумэ хээ, ажахын, соёл культурын байгуулалтые, ажалша-...рэлэй хүгжэлтые ударидан хүтэлбэрилхэ арга дүреер, дүй ...баяжаа, олониитэ ажалшадтай холбоо харисаагаа улам үргэд-...рүүлээ. Зүгөөр коммунис байгуулалтын шэнэ зорилгонууд, ...жэлэй гайхамшагта түсэбүүд партийна комитедүүдэй, пар-...организацинуудай үмэнэ шэнэ эрилтэ табина, бүхы ажал ябуул-...хаха, хүтэлбэриин онол арга, дүршэл шадабаряа эсэшэгүй-...һайжаруулхые баадхана. Энэ талаар областной партийна ...дэлгэрэнгы шиидхэбэри абахадаа, кадрнуудые шэлэн олохо, ...табиха, һурган хүмүүжүүлхэ, партийна шиидхэбэриин дүүр-...хиналта хэхэ гэхэ мэтэ асуудалда партийна организаци-...бүхы коммунистнуудай онсо анхарал хандуулна.

...сурталай хүдэлмэриие һайжаруулха, экономическа, соёл ...талаар табигдаһан зорилгонуудтай нягта холбоотойгоор тэрэ-...гээшэ совет хүнүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын шу-...эзбсэг болоно. Совет патриотизмын, арадуудай хани бари-...интернационализмын, буржуазии номнолтой эбсэшэ-...сурталаар хүмүүжүүлхэ—иимэ гол зорилго партийна, со-...профсоюзай, комсомолой, ниитын бүхы эмхинүүдэй урда табигда-...энэ үедэ КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые ...ойлгуулха, хүргэхэ хэрэг ниитэ-политическэ хүдэлмэриин гол ...болоно.

...табан жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула мү-...түрүүшын жэлһээ түсэб даалгабаринууд һара, квартал бүхэндэ ...байха зэргэтэй. Энэ хадаа саашанхи амжалтымнай эшэ үндэ-...эрхэ нүхэсэл мүн. Эгээ мүнөө хабарай тарилгада бэлэдхэлые ..., машина техникээ һайнаар түхеэрхэ, үрэһэ хүрэнгэеэ бэлдэхэ, ...гүйцэлгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, малай түл бүрин бүтэнеер тэн-...оруулха гэхэ мэтэ хойшолуулашагүй ажалые үдэр бүриин ...абаха, һайнаар эмхидхэхэ, хүтэлбэрилхэ тухай партийна кон-...шиидхэбэринүүд дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

...энэ талаар зарим нютагуудта гээгдэлтэй, дутуутай байна. ...хүсэд бэлэн бэшэ, машина техникэ заһабарилга удаарна, ...дуталдана, түл түрсын гарза ушарна. Эдэ бүгэдые ойрын ...усадхаха зохихо хэмжээнүүд абтаха зэргэтэй. Гадна малай ...абаха, мяха, һү гүрэндэ тушааха һарын, кварталай түсэбүү-...дүүргэжэ байха гээшэ колхоз, совхоз бүхэнэй уялга мүн.

...ажабайдал саашадань улам һайжаруулха, соёл культу-...лүүлхэ хэрэг партиин эгээн дээдын уг зорилго мүн. Буряадай ...XXVII партийна конференциин баталан абаһан шиидхэбэринүүд ...амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ бүрин зорюулагдана. Энэ зорил-...амжалтатайгаар дүүргэхын тула республикымнай ажалшадай, бүхы ...нүүдай хүсэ шадалаа, эрдэм ухаагаа сүм зорюулха байһандань ...

...-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ бүгэдэ арадай социалис мүрысөө ...дэлгэрүүлжэ, ажалай эдэбхи үүсхэл бадаруулжа, съездэдэ ...байнгаа бэлэг бэлэглэхые, тиигээд шэнэ табан жэлэй түсэбые ..., үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай тэмсэл дэлгэрүүлхыень ...нгаа бүхы ажалшадые, бүхы коммунистнуудые партийна кон-...уялалаа.

ШЭНЭ АМЖАЛТАДА ЗОРИГЖУУЛНА

Буряадай геологическа управлениин коллективтэ Ажалай Улаан Тугай орден барюулагдаба

Ленинэй ордентэ оперо болон баледэй театр соо баясама олон уулзалга, баяр ёһололой ушарал болодог. Уржа үдэшэшье эндэ ехэ хүлгөөтэй, хүхюу энеэдэтэй байгаа. Һайндэрэйхеэр хубсалһан хүнүүд бэе бэеэ харан баясанад, гар гараа барилсан амаршалнад. Зугаа энеэдэн, хөөрэлдөөн. Үнинэй уулзаагүйшүүл золгожо баясана, хөөрэлдэнэ хэбэртэй. Һүр жабхаланта хүгжэмшье соностоно.

Эдэнэр үнэхөөрөөшье сэнгэхэ, баясахаяа эндэ уулзаа. Эршэмтэй шангаар ажаллаһанай һүүлээр амарха, сэнгэхэдэшье зохид байдаг. Эхэ оромнай геологуудай габшагай ажалые үндэрөөр сэгнэжэ, Ажалай Улаан Тугай орденоор республикымнай геологоуправлениин коллективые шагнаба. Орден барюулгын баяр ёһололдо тэдэнэр оперо болон баледэй театр соо олоороо суглараа. Геологоуправлениин предприяти, организацинуудай, холын экспедици, партинуудай түлөөлэгшэд эндэ ерээ.

Буряадай геологическа территориальна управлениин начальник **Ю. И. Щеголихин** баяр ёһололой суглаа нээбэ. Ашагта малтамалнуудые бэдэрэн олохо, шэнжэлхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан, хамтын амжалта туйлаха хэрэгтэ хубитаяа ехээр оруулалсаһан геологууд, буровигууд суглаанай президиумдэ һууна. Хүршэ Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудай геологуудай, мүн СССР-эй, РСФСР-эй геологиин министерствэнүүдэй түлөөлэгшэд, республикымнай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд президиумдэ һунгагданхай.

Ажалай Улаан Тугай орден Буряадай геологоуправлениин Улаан тугта яларба. СССР-эй геологиин министрэй орлогшо А. Д. Щеглов энэ шагнал барюулжа амаршалаа.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

Нүхэр Щеголихин суглаа нээжэ, СССР-эй Геологиин министрэй орлогшо, геологоминералогическа эрдэмэй доктор **А. Д. Щегловто** үгэ үгэбэ.

— Ороноймнай геологууд ашаг ехэтэй ехэ хүдэлмэри хэнэ, арадай ажахые хүгжөөлгэдэ тон шухала ашагта малтамалнуудые бэдэрэн олоно,—гэжэ тэрэ хэлээ. Холын хараатайгаар хүгжэхэ арга боломжонуудтай районуудта үнэтэ баялигууд олдоо. Үнэтэ малтамалнуудые бэдэрэн олоһон, промышленностиие хэрэгтэй зүйлөөр хангаха асуудал шиидхэһэн геологуудай 12 коллектив табан жэлэй үрэ дүнгөөр Эхэ оронойнгоо орденуудаар шагнагдаа. Тэрэ тоодо Буряадай геологоуправлениин коллектив оролсоно. Геологическа территориальна управ...нинүүдэй дундаһаа гансахан Буряадай управлени үндэр шагналда хүртэбэ.

Нүхэр Щеглов СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые соносхоод, Верховно Соведэй Президиумэй үмэнэһөө Ажалай Улаан Тугай ордениие хүндэлэлэй лентэтэйгээр геологоуправлениин Улаан тугта хадаба. Буряадай геологоуправлениин начальник Ю. И. Щеголихин, Үдэ-Витимэй экспедициин геолог Р. С. Тарасова, үнинэй геологуудай түлөөлэгшэд Улаан тугые сценэ дээрэ үргэн асаржа, орден зүүлгэбэ. Щеглов үндэр шагнал абаһантайнь дашарамдуулан, геологуудые амаршалжа, саашадаа амжалта туйлахыень хүсэбэ.

Буряадай геологоуправлениин коллектив үнгэрһэн табан жэлэй хугасаада ашагта малтамалнуудай 27 уурхай бэдэрэн олоһон, шэнжэлэн тодорхойлһон байна. Туулга, вольфрам, апатит, мүн ондоошье малтамалнуудые бэдэрэн олохо даабари холо үлүүлэн дүүргэгдөө. Табан жэлэй туршада ашаг ехэтэй хүдэлмэри хэгдөө, үнэтэ олон баялигууд шэнжэлэгдөө. Буряадай геологоуправлени залуу организацинуудай нэгэн, арба гаран жэлэй саада тээ эмхидхэгдэһэн түүхэтэй. Теэд энэ богони болзор соо аша туһатай ехэ хүдэлмэри хэһэн байна. Мүн республикынгаа арадай ажахые хүгжөөхэ, табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ геологуудай габьяань яһала ехэ.

Энэл хугасаада геологуудай һайн бэлэдхэлтэй саг үргэлжын кадрнууд хүмүүжэн ургаа. Мүнөө геологоуправлениин коллектив хэдэ мянган хүнһөө бүридэнэ. Хризотиласбестын Молодежно хэбтэшэ олоһон, шэнжэлһэн Александр Александрович Малышев, Константин Григорьевич Башта, Михаил Елиферович Замащиков, Озерныи полиметаллнуудые тодорхойлһон Марк Андреевич Колосов, Михаил Андреевич Нефедьев, Николай Егорович Матюхин, Үдэ-Витимэй экспедициин геологууд Дмитрий Васильевич Ветров, Иван Николаевич Бабкин гээд тоолохо болоо һаа, үшөө олон эдэбхитэй геологуудай нэрэ республика доторнай мэдээжэ болонхой.

Геологоминералогическа эрдэмэй 15 кандидат республикада хүдэлнэ. Мүн эхэнэр геологууд олон. Мария Алексеевна Доронина, Раиса Сергеевна Тарасова, Надежда Ивановна Борисова болон бусад геологуудай хүнгэн бэшэ ажалые шадамар бэрхээр дүүргэнэ.

Геологическа экспедици, партинуудай түлөөлэгшэд трибунада гаража, харюугай үгэ хэлээ. Геологуудай хүдэлмэриие үндэрөөр сэгнэжэ, Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнаһанайнь түлөө парти, правительстводаа тэдэнэр баяр хүргөө. Эхэ оронойнгоо үндэр энэ шагналыень ажал хэрэгээрээ харюулха байһанаа тэдэнэр мэдүүлээ.

Богдаринска экспедициин начальник **Ю. К. Ивашкин** коллективэйнгээ үмэнэһөө үгэ хэлээ, Энэ экспедици ашагта малтамалнуудые бэдэрэн олохо, промышленна ашаглалгада тушааха табан жэлэй даабариие амжалтатайгаар дүүргэһэн юм. Мүн алта бэдэрэн олохо даабари холо үлүүлэгдөө. Шэмэрүүн хүйтэн уларилтай Баунтын аймагта промышленность байгуулха арга боломжо

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

Баярай суглаанай зал соо.

АЖАЛДАА АБЬЯАСТАЙ

Георгий Павлович Гусляков Улаан-Үдын мебельнэ комбинадта эдир залууһаа ажаллажа захалаа һэн. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһэн жэлдэ тэрэ сэрэгэй албанда мордоо бэлэй.

Удангүй 1942 ондо дайнай боложо байһан газарта эльгээгдэжэ, Прибалтийска нэгэдэхи фронтдо хабаадалсаа. Дайнай дүүрэтэр тагнуулшан ябаһан намтартай. Эстониин Либао хото сүлөөлхын түлөө болоһон хатуу шэрүүн байлдаанда эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ, гүрэн түрын хайра шагналда хүртөө. Нүхэр Гусляков нэгэдэхи шатын Алдар солын, Улаан Одоной орденуудые, дайшалхы хэдэн медальнуудые энгэр захадаа яларууланхай, 1946 ондо сэрэгэйнгээ алба дүүргээд, түрэл нютагаа бусажа ерээ һэн.

Зориг түгэлдэр сэрэгшэ армиһаа табигдажа, Улаан-Үдээ ерэһээр, мебельнэ комбинадтаа хүдэлжэ эхилһэн байна. Түрүүшээр юрын хүдэлмэришэнөөр, һүүлдэ мастераар ажаллаа һэн. Мүнөө Георгий Павлович бэлэн болоһон продукциин цехэй начальник болотороо урган хүмүүжээ.

1970 оной дүрбэдэхи кварталай социалис мүрысөөнэй дүн гаргахада, мебельнэ комбинат СССР-эй Ой модоной министерствын нэгэдэхи мүнгэн шанда, дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна. Иигэжэ тус предприятиин үндэр шанда хүртэхэ хэрэгтэ нүхэр Гусляковой даадаг цехэй хүдэлмэришэд нилээд ехэ хубитаяа оруулалсаһан байха. Юуб гэхэдэ, энэ цехэй коллектив 1970 ондо долоо дахин түрүү һуури эзэлжэ, нүхэдэйнгөө дунда суурхаһан байгаа бшуу.

Коммунис ажалай ударник коммунист Георгий Павловичай хүтэлбэрилдэг цех үнгэрэгшэ жэлэйнгээ эрхим ажалай эршэ мүнөөшье алданагүй. Январь һарынгаа даабариие үлүүлэн дүүргэө. Тиихэдэ тус коллектив партиин XXIV съездые нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсон, нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые мартын 28 болотор дүүргэхэ гэһэн уялга абанхай.

Коммунист Гусляков гансахан өөрынгөө ажал хараад ябадаггүй, ниитын хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Ажалай шанар шалгаха комиссиин түрүүлэгшээр хүдэлнэ. Мүн нүхэдэй сүүдэй гэшүүн юм. **Д. БАЛДАНОВ.**

55 ЦЕНТНЕР НООҺОН

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, коммунист Дамба Баяндуевич Баторов хонин ажалда ороһоор хорёод шахуу жэл болобо. Мүнөө тэрэ хани нүхэр Александра Мыжитовнатайгаа хамта мянга гаран эрье хонидые тобир тарганаар адуулжа байнхай. Үнгэрэгшэ жэлдэ тэдэнэр 55 центнер нооһо гүрэндэ тушаагаа. Баторовтанай хонид үбэлжэлгын дүүрэтэр нэгэшье гарзада орохогүй байха. Юундэб гэхэдэ, хонидынь хүшэ тамираар һайн. Тамираар һула үсөөхэн лэ хонидынь гол һүрэгһөө һалгаагдаад, бүлеэн үһаар үһалагдана, шэмэтэ тэжээл, шанартай үбһэн үгтэнэ.

С. ОЧИРОВ.

Нэгэ фермэһээ—900 центнер

ХЯАГТА. Хүдөө бэшэгшэ Д. Дугаров ингэжэ дамжуулна: *Газар таряалан эрхилжэ, адууһа мал үсхэбэрилдэгөөрөө аймаг дотороо шалгардаг «Родина» колхозой малшад гүрэндэ һү, үндэгэ худалдаха 1-дэхи кварталайнгаа түсэбые уридшалан дүүргэбэ. Эндэ Үбэр-Хэрээтын һаалиин гүүртын һаалишад амжалта туйлаа. Эдэнэр жэлэй эхинһээ хойшо гүрэндөө 900 центнер һү тушааһан байна.*

ЗУУТАНАЙДА

Репортаж

«Зуутан». Энэ үгэ һаянайл Зэдын аймагта бии болоо. Хэдэхэн жэлэй саана «зуутан» гэжэ хэлэхэдэ «юун зуутанаа хэлэнэ, зуун түхэеригтэй гэбэ гээшэ гү» гэжэ хүн ойлгожо ядаха байгаа. Харин мүнөө энэ үгые арбаад наһанай үхибүүдһээ захалаад аманһаа унагаахаяа болёо. «Зуутан», «Зуутанай нэгэн» гэхэдэ Зэдэдэ Ажалай баатар гэһэнһээл тээ наагуур тоолодог. Теэд тэрэншье зүб. Багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай жэлдэ, Зэдын аймагта 100 эхэ хонин бүриһөө 100 һаа дээшэ хурьга абаһан 60-аад хонишод тодоржо, алдар сууда гараа ха юм.

Уданшьегүй эдэ хүнүүдэй нэгэн — Дэмбэрэл Жамбаловай отарада хүрэжэ ерэбэбди. Хуушан барилгатай, багахан байра. Отарые даагша гэртээ, һаял ажалһаа ороод, сайлажа һуугаа. Нюргаар набтар, зэлдэр зугаатай, 60-даа дүтэлжэ ябаһан наһатай энэ хүнэй нёдондо аймагай зуутан солотоной суглаанда һууһаниинь һанагдана.

— Шэнэ түлшье абтажа захалшаба даа. Иигээд адхархань гээбы. Сүлөө тухаяа алдаха сагнайшье ерэбэ. Үбһэ тэжээлээр нёдондонойхидо хүрэхэгүйбди. Теэд үшөөшье бэрхэ сагууд байдаг һэн даа. Хурьгадаа абаад лэ байдаг һэмди, мүнөөшье абадагаал абаха зон бэшэ гүбди,—гэжэ Дэмбэрэл Доржиевич найдамтайгаар хөөрэнэ.

Ойн баярай социалис мүрысөөндэ оролсоһон энэ отарынхид нёдондо 100 эхэ хонин бүриһөө 101 хурьга абажа, үхэл гарзагүйгөөр түлжүүлһэн байгаа. Хонин бүриһөө 3,1 килограмм нооһо хайшалжа, түсэб, уялгань баһал үлүүлэгдөө һэн. 15 жэл соо хонишоноор ажаллажа байха зуураа, нүхэр Жамбалов 100-най 90-ээд, 90 гаран хурьга абажа, түсэб, уялгануудаа жэлһээ жэлдэ дүүргэжэ байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэл анха түрүүшынхеэ зуунай дабаа гаталһан. Мүнөө жэлэйнь зорилгонууд тухай асуухада.

— Үгы, уруугаа орожо яагаад болохоб. Зуунай зуугаа абаха зон бэшэ гүбди. Партиимнай съезд болохонь ха юм даа. Тэрэ болотор хонидойнгоо тоогоор хурьгатайл болохо һанаатайлди даа. Саадахииеншье яахаб, саг дээрээ мэдэгдэхэл юм бэзэ. Зай, тэрэшье тэрэ. Бэшэ тээгүүр, ондоо нютагуудаар түл абтажа захалаал ааб даа. Хаагуур, яагуур юун боложо байнаб, һонинуудые дуулгыт,—гэжэ хонишон хөөрөөгөө ондоо тээшэнь абаашахаяа һанана.

Мүнөө жэл энэ отарынхид 525 хонитой. Тэрээн дээрэнь үшөө 25 хурьгалха түлгэнүүд нэмээ. Хонидой хүшэн дундаһаа дээшэ.

— Даншье тарган гэхээр бэшэ. Зорюута нэгэ хэм байлгаа хүм. Үбһэ тэжээлэйнь нормые бага зэргээр хяһажа, һайн хүшэн дундань, дан тарган бэшээр байлгахые оролдоо хүм. Түрэхэ хонид дан таргандаа һүрхэйшье бэшэл гээшэ аа гү гэжэ бодогдоо юм,—гэжэ ахалагша хонишон хэлэнэ.

Саашань хөөрэлдэжэ, ушарынь ойлгоходо, гаргуу тарганаар түрэһэн хонид һү ехэтэй байжа, нарай хурьгадынь али олю санхатадаг. доторoo үбдэжэ муудадаг, энээнһээ боложо үхэдэгшье. Иимэ ушарые нилээд үзэһэн, ойлгоһон хонишон хонидойнгоо хүшэ тааруу соонь байлгахаяа оролдодог. Энэ зорилгоор үбэлдөө хонидоо ходо бэлшээжэ байгаад, үбһэ тэжээлыень, илангаяа талха тарианайнь нормые үлэ мэдэг хаһажа, арьбалалта хэнэ. Тиигээд хурьгалһан хонидтоо саашадаа тэжээлэйнь нормые дадхаан нэмэ нэмэһээр, хурьгаяа һайса садхааха һүтэй байхаар эдеэлүүлдэг.

Мүнөө жэл отарынхид 330 центнер үбһэ, 100-аад центнер зелёнко, 40-өөд центнер горохобёосой холисо үбһэ бэлэдхэһэн. Энэ тэжээлэй ехэнхи хубинь бии, нормоһоо бага зэргэ арьбалалтатай.

— Үшөөл саг эртэ байна. Хабартаа, хурьгадайнь томо боложо захалхадал хонидоо һайса эдеэлүүлхэ, хурьгадаа садхаахаар һүтэй байлгаха зорилготойб,—гэжэ Дэмбэрэл Доржиевич хөөрэнэ.

Январь һарын һүүл багай үдэрнүүдтэ түрүүшын хурьгад абтажа захалаад, февралиин эхеэр сүүдхэдэ 25—30 хонид хурьгалжа байна. Мүнөө эндэ хурьгадайнь тоо 150-һаа үнгэрөө.

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлхэ социалис уялга абалсаһан хонишон Цыбжит Гатапова, хурьгашад Дара-Цырен Цыбденова, Цырен-Иши Жаргалова, Дэмбэрэл Дансарунова гэгшэд хамаг оролдолгоёо гарган ажаллана.

Нарай хурьгадай байра соо ороходо шэхэ дүлиирмэ мааралдана. Сүлөө тухагүй ажаллажа байһан хурьгашад хони, хурьгадаа эдеэлүүлжэ, хэн нэгэниинь һая түрэһэн нойтон хурьга аршажа, сэбэрлэжэ, эхэдэнь табижа, дуугайханууд ажаллажа харагданад. Зарим хониндо хурьгад гурба-дүрбөөрөө сугларжа, һамбаашалалганшье болоно хэбэртэй. Теэд дүтэ байһан хурьгашад һамбааша, хомхой хурьгадые барижа, өөһэдынь эхэдэ табина. Заримань эхэеэ олонгүй, төөрижэшье ябана хэбэртэй...

Үнгэрэгшэ табан жэлэйнгээ түсэбые Зэдын аймаг амжалтатайгаар дүүргэө. Мал ажалай продукци үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха талаар 1970 ондо республикын аймагуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлжэ, КПСС-эй обкомой, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртөө. Эдэ бүхы амжалтануудта Өөрөй совхозой хонишон Дэмбэрэл Жамбаловичай даадаг отарынхидайшье хубита бии.

— Түсэб, уялга дүүргэхэ,—гэжэ эндэхид бата найдамтайгаар мэдүүлнэ.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ,
манай корр.

ЭЭЗРХЭГ ТҮРИМХЭЙШҮҮЛЭЙ АМЫЕНЬ ТАТАХА

...ВА. «Метрополитенэй ...движна составые заһа-... московско заводой хүдэл-...Индохитадтахи США-...венциин үргэдэжэ бай-...рамдуулан Совет пра-...ын хэһэн мэдүүлгые хү-...тайгаар угтажа, ээзр-...шүүлые шангаар һэр-...алхам. Вьетнам, Лаос ба ...ын арадуудай тэмсэлые ...ёһоор дэмжэлгын шэнэ ба-...гэжэ тэрэниинень тоолоно» гээд энэ предприятиин коллективэй митинг дээрэ нэгэн һаналаар абтаһан резолюци дотор хэлэгдэнэ.

ВЛАДИВОСТОК. Вьетнам, Камбоджо ба Лаосто эсэргүү США-гай ээзрхэг түримхэй дайе буруушааһан митингнүүд Владивостогой предприятинууд болон эмхи зургаануудта, Золотой Рог гэжэ бухтада байһан сүднанууд дээрэ болобо.

ЛЕНИНГРАД. Вьетнам, Камбоджо ба Лаосой арадуудай үнэн зүйтэй хэрэгынь илан мандаха!—гээд С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Волховско алюминевэ заводой коллективэй митинг дээрэ аппаратчица К. А. Шуткина мэдүүлбэ.—Индохитадтахи сүлөөрэлгын хүдэлөөе США-гай империалистнууд зогсоохо шадалгүй!

Ленинград хотын, Ленинградай областиин бэшэшье хэдэ хэдэн предприятинууд дээрэ Индохитадтахи дай үргэдхэһые буруушааһан митингнүүд үнгэргэгдэбэ.

(ТАСС).

БҮХЫ ГҮРЭНҮҮДЭЙ ЭДЭБХИТЭЙ ОРОЛДОЛГО ХЭРЭГТЭЙ

...И. Совет правительство бол-...найрамдалай дайсадай хоро-...үлгые балшa балшыса эли-...тула мэдүүлгэ ганса хэз ...эб найрамдал хүсэгшэ ...нүүдэй оролдолго хэшээ-...гүлхын тулада, политиче-...гүримшуулгые таһалдуулха ...Израилиин тохёолдуулха-...тулада тэрэ мэдүүлгэеэ хэз ...«Отечествен фронт» бэшэнэ. ...ДАПЕШТ. Эб найрамдалай ..., ээзрхэг түримхэй дай-...нуудэй хоорондо Дүтын ...тэ боложо байгаа тэмсэлдэ ...дамдалай политикын илаха-...Совет правительство энээнэй ...хамаг бүхы туһаламжа үзүүлжэ байгаа, хойшодоошье үзүүлхэ гээд «Мадьяр Хирлан» газетэ мэдүүлнэ.

АДЕН. «Дүтын Зүүн зүгтэхи арсалдаа зүрилдөөе эбэй ёһоор гүримшуулга һаатуулһанай түлөө харюусалга Холбоото Штадууд Израиль хоёрто даалгагдана».— гээд «14 Үн Октября» гэжэ Аденай газетэ бэшэһэн байна.

ТЕГЕРАН. «Дүтын Зүүн зүгтэхи арсалдаа зүрилдөөе политическэ талаарнь гүримшуулан шиидхэхын түлөө эрид шанга оролдолго Советскэ Союз гаргана»— гээд «Кевхан интернэшнлдт» гэжэ Тегеранай газетэ бэшэбэ.

ПАРИЖ. «Дүтын Зүүн зүгтэхи байдал нэгэ һаа, политическэ талаараа гүримшуулагдаха, үгышье һаа, тэндэ дайн сэрэг дахин эхилхэ ёһотой—энээнһээ ондоо ямаршье аргагүй гэжэ правительство бүхэн, харюусалгатай политическэ ажал ябуулагша бүхэн ойлгохо ёһотой гээд, Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые шэнжэлжэ үзэһэнэйнгөө һүүлээр СССР онсолон тэмдэглэбэ», гээд «Юманите» газетэ бэшэнэ.

НЬЮ-ЙОРК. Араб газар дайда эзэмдэхээ болихыень эб найрамдал хүсэгшэ оронуудай имагтал хамтаараа оролдолго гаргаһанай ашаар лэ Израилиие баадхажа болохо гээд Советскэ Союз мэдүүлээ. (ТАСС).

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

НҮХЭР Ц. Г. ШАНЮШКИНАЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын партийна болон комсомолой органуудта олон жэлэй туршада оролдосотой һайнаар хүдэлһэнэйнь түлөө, мүн 50 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, КПСС-эй обкомой партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриин таһагай инструктор **Шанюшкина Цыцык Григорьевнае** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь К. МАСЛОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1971 оной мартын 3.

ШЭНЭ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ЗОРИЛГОНУУД

КПСС-эй XXIV съездын директивэнүүдэй проект зүбшэнэбди

АДУУ ҮСХЭБЭРИЛХЭДЭ АШАГТАЙ

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие саашадань бүри хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ талаар партиин XXIV съездын Директивэнүүдэй проект соо табигдаһан асари ехэ түсэбүүд совет хүн бүхэниие баярлуулха ёһоороо баярлуулна.

Шэнэ табан жэлэй туршада илангаяа эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр абажа, арад зоной хэрэглэмжые гүйсэдөөр хангаха, промышленностьда түүхэй эд ехээр үгэхэ тушаа горитой анхарал хандуулагдана гээшэ.

Хэнэйшье мэдэһээр эдэ ехэ зорилгонууд миил зүндөө бэелүүлэгдэшэхэгүй, тэдэниие хүсэндэнь хүргэхын тула бүхы арга боломжоёо элсүүлэн, хүн бүхэнэй даажа байһан ажалдаа үнэн зүрхэнһөө оролдожо хүдэлөөл һаань, эдэ зорилгонууд амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ бшуу.

Тиимэһээ би эндэ адуун һүрэг үсхэбэрилхэ тухай өөрынгөө һанамжа хэлэхэ хүсэлтэйб.

Үнгэрэгшэ жэлэй хабар Захааминай аймагай адуушад сугларжа, саашадаа адуун һүрэгөө түргэнөөр олошоруулан, гүрэндөө тарган мяха ехээр худалдадаг болохо тухай хөөрэлдөө һэн. Тиигэхэ зуураа зуун эхэ гүүн бүриһөө 80-һаа үсөөн бэшэ унага абажа түлжүүлхээр социалис уялга абаа бэлэй. Энэ абаһан уялгаяа манай колхозой адуушад амжалтатайгаар дүүргээ. Хамта 123 гүүнһээ 99 унаган абтаа гэхэ гү, али зуун гүүн бүхэнэй 81 унаган түлжүүлэгдээ. Би өөрөө хамта 80-яад адуутай, тэрэ тоодо 23 гүүтэй байгаад, 21 унага түлжүүлээб.

Манай Захааминай аймагта ороохо таряа багаар ургуулдаг, хада уула, хүбшэ тайга газартай нютаг хадань адуу олоор үсхэбэрилхэдэ эгээл таарамжатай юм. Теэд энэ арга боломжо һая болотор ёһоор хэрэглэгдээгүй байгаа. Олзо доход ехэтэй хонин һүрэг олошоруулха, үдхэхэ гэхэдэмнай, бэлшээриин газар бага. Эбэртэ бодо малаашье хэмһээ ехээр олошоруулжархиха арга мүнөө үедэ үгы. Юундэб гэхэдэ, таряалан, сабшалангай газар багатай туладаа малдаа үбһэ тэжээл элбэг ехээр бэлэдхэхэ аргагүйдэнэбди.

Харин адуун һүрэг бусад малда орходоо гаргаша багатайгаар үдэхэ байна бшуу. Үбэл, зунгүй бэлшээд лэ, өөһэдынгөө хүлөөр, өөһэдынгөө амаар тэжээлээ олојо эдеэд ябадаг амитад гээшэ. Һарьдаг хүбшэ, хада уула, үһа шабарташье даб гээд һаатахагүй, зунай сагта үндэр һэрюун газарта, тунга ногоотой, тунгалаг һайхан үһатай газарнуудта атарлажа ябадаг. Һэбшээ һалхитай, һарьдагта дүтэ газарта һоноргоо адуун байрлахадаа хамаагүй. Нэмэлтэ үбһэ тэжээлшье хэрэгтэй бэшэ, үнэ сэн ехэтэй байрашье түхеэрэлтэгүй. Тиимэһээ гаргаша багатайгаар тарган һайн мяхан ехээр абтажа, олзо доход һайса оруулагдаха байна. Адуунай мяханай үнэ сэн дээшэлжэ, урдань нэгэ бодо адуун 80—100 түхэриг хүрэдэг байһан һаа, мүнөө 370 — 400 түхэригтэ хүрэнэ гээшэ. Мүнөө жэл манай колхоз гүрэндэ худалдаһан адуун бүхэнэй шэгиүүрые дунда зэргээр 347 килограмм болгожо, тус бүриһөөнь 372 түхэриг сэндэ хүргөө гэхэ гү, али урданайхида орходоо дүрбэ дахин шахуу ехэ олзо оруулаа.

Хямда сэнтэй мяха абадаг болохо

бороохоншье хомор, зундаа адуун һүрэг зүндөө таргалдаг байна. Адуугаа хуряаха, хамгаалхаар һайн азаргатай байбал, харууһаниишье бараг даа. Адуу хуряахадаа бэрхэ һайн азарга халтад гэхэдээ һүрэгтөө шоношье халдаадаггүй. Энэ талаараа манай буряад һүрэгэй азарга илангаяа һайн байгаа.

Тиимэһээ партиин XXIV съездын Директивэнүүдэй проект дотор гаргаша багатайгаар тарган мяха ехээр абаха зорилгын табигдажа байхада, хүдөө тайга, һарьдаг хүбшэ газартай манай Захаамин мэтэ нютагта адуу олоор үсхэбэрилжэ, үүлтэрыень һайжаруулха хүдэлмэриие бодомжотойгоор ябуулха ёһотойбди гэжэ һананаб. Манай колхоздо энээнһээ урда ородой хатарша үүлтэрэй азарганууда үүлтэр һайжаруулагдажа байһан. Хүндэ ашаанай үүлтэрэй моридто орходоо энэ үүлтэрэй адуун мяхаар багашаг байбашье, манай эндэ тааража балай ядадаггүй. Тиигэбэшье саашадаа мяхалиг үүлтэрэй һүрэгтэй болохо зорилго табижа байгаа хадаа, саашадаа ямар азаргаар адуунайнгаа үүлтэр һайжаруулбалнай зохисотойб гэжэ бодомжолхо саг ерээ. Хүндэ ашаанайшье һаа, бэеэр багашаг, зүгөөр мяхалиг бүдүүн Владимирска гү, али ородой хүндэ ашаанай гэжэ нэрлэгдэдэг үүлтэрэй адуу үсхэбэрилхэдэ манай эндэ таарамжатай гэгдэдэг. Иимэ азарга асараад байн байтараа тэрээнһээ гараһан унагануудые үсхэбэридэ табихада, адуун һүрэгнай һайжарха гэжэ һанагдана.

Манай эндэ мүнөөнэйхидэ орходоо адагынь хоёр дахин олон адуу үсхэбэрилжэ болохо. Илангаяа зунай бэлшээри элбэг. Хүбшэ гэжэ газарта хэдэн олон һүрэг адуун байрлахадаа хамаагүй.

Тиигэбэшье арга боломжоёо хүсэдөөр хэрэглэнэбди гэхын аргагүй. Унагад үшөөл үсөөн абтана. Азаргануудаа һайнаар эдеэлүүлээд, ороондонь зүбөөр бэлэдхэдэг, мүн унагалха гүүнүүдээ һайнаар харууһалдаг, эдеэлүүлдэг болоо һаа, зуун гүүн бүриһөө 90 — 95 унага сохом абажа болохо. Саашадаа гүүнүүдэйнгээ тоо толгойе бүри олошоруулжа, жэл бүри олон унага абаад, адуу моридые хэдэн зуугаарнь гүрэндөө худалдадаг болохые оролдохо ёһотойбди. Мяханай түсэб дүүргэхэ гээд гү, али үүсэлхэ хэрэг гарахада, түл үгэхэ гүүнүүдые мяханда гаргажа болохогүй. Тиигэжэ байбалнай, адуун һүрэг яашье олошорхогүй.

Сагай эрхэ байдалые харалсажа, адуун һүрэг эрхилхэ шэнэ таарамжатай технологи бии болгохо шухала. Мүнөө дээрээ хуушанайнгаашье журам гуримһаа муугаар адуугаа харана, адуулнабди. Урдань унага, дааганууды һүрэгһөө һалгаажа, тураһан, муудаһануудыень илгаад, үбэл, хабартаа бага зэргээр эдеэлүүлдэг байһан аад, тэрэшье болишонхой. Энэ ушарһаа тураһан, үбшэлһэн адуун хээрэ ухеод лэ, үлэһэнүүдынь үдөөд ябана гэжэ сэхэ хэлэлтэй.

КПСС-эй XXIV съездын хүндэлэлдэ бии өөрөө мүнөө жэлдэ зуун гүүн бүриһөө 90-һээ үсөөн бэшэ унага абахаб гэжэ социалис уялгада гар табинхайб. Тиигэжэ Директивэнүүдэй проект дотор табигдаһан зорилгые хүсэндэнь хүргэхэ хэрэгтэ хубитаа оруулха хүсэлэнтэйб.

А. ДЫЛЫКОВ,
Захааминай аймагай «Коммунизмын зам» колхозой адуушан.

ЭЛЕКТРЫН ЭЛШЭ ХҮСЭН

Юһэдэхи табан жэлдэ 1030—1070 триллион киловатт-час электроэнерги үйлэдбэрилхээр хараалагданхай.

Һаяшаг манай Совет орондо ГОЭЛРО-гой табин жэлэй ой гүйсөө һэн. Россие электрижүүлхэ талаар ленинскэ түсэб баталагдажа, 10—15 жэлэй туршада 1 миллион 750 мянган киловатт хүсэтэй 30 электростанци барихаар хараалагдаһан байгаа. Ехэ барилгын эхин эндэһээ табигдажа, манай орондо мүнөө 166 миллион киловатт хүсэтэй станцинууд ашаглагдажа байна.

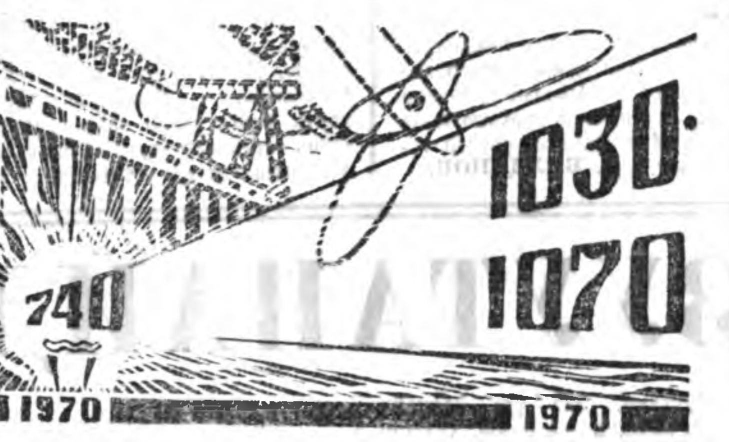

Шэнэ табан жэлдэ 65 — 67 миллион киловатт хүсэтэй электростанцинууд ашаглалгада оруулагдаха. Энергетическэ түхеэрэлгэнүүд технико-экономическа талаараа нилээд һайжарха болоно. Жэшээлхэдэ, 1975 ондо нэгэ киловатт-час электроэнергидэ гаргашалагдаха түлишэ 340—342 грамм хүрэтэрөө бага болгогдохоор хараалагдана. Саашадаа гидроэнергетиные хүгжөөхын тулада илангаяа томо гидроузелнууд тодхогдожо, ажал хүдэлмэри комплексно аргаар эмхидхэгдэдэг болохо. Арадай ажахы уһаар хангагдаха, газар таряалан ехээр уһалагдажа байха юм.

Манай орондо эгээл түрүүшынхеэ ядерна хүсэн амгалан байдалда хэрэглэгдэһэн байгаа. 1954 ондо дэлхэй дээрэ эгээн түрүүшын атомна электростанци Советскэ Союзда, Обнинскэдо баригдаһан. Юһэдэхи табан жэлдэ мүнөө ажаллажа байһан хэдэн АЭС дээрэ үшөө олон шэнэ станци нэмэхэ. Бүхыдөө атомна станцинуудай үйлэдбэрилхэ хүсэн 6—8 миллион киловатт болохо юм. 1971—1975 онуудта электрын элшэ хүсэн хүдөө ажахыда горитой хэрэглэгдэхэ. Манай Буряадай республикада электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилгэ 2,7 миллиард киловатт-часта хүргэгдэхэ гэхэ гү, али 1970 онойхиһоо 3,2 дахин ехэдхэгдэхээр түсэблэгдэнэ.

Комсомол басаган Люба Селихова Улаан-Үдын Кировэй нэрэмжэтэ заводто хүдэлһөөр тиимэшье удаан болоогүй. Мүнөө тэрэ һайнаар ажаллажа, үдэрэйнгөө даабарине хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. Нийтын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг энэ басаган заводойнгоо ВЛКСМ-эй комитедэй гэшүүнээр һунгагданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комсомолка Люба Селихова.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

БУЛЮУТЭДЭ

Сэлэнгын совхозой контоорсоо оробол, Хүндэлэлэйнь самбар дээрэ табан жэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргэһэн түрүү һаалишадай алдар нэрэ аржытар бэшээтэй байхыень заатагүй харахат. Алталмал шара үзэгүүдээр һиилэгдэһэн нэрэ, обогуудай дунда һаалишан Бальжит Нимаева гэжэ бэшэгдэнхэй юм. Доронь табан жэлэй туршада түйлаһан дүнгүүдэйнь тоо мүн лэ аржытар барлагданхай. Энээниие хаража, сэдьхэлээ ханажа байтарнай совхозой парткомой секретарь Доржо Надмитович Бадмадашиев өөрынгөө кабинедтэ урижа:

— Бальжит Нимаевна ошоошо табан жэлэй туршада 1954 центнер һү һааха түсэбтэй аад, даабариһаа гадуур 466 центнер һү абажа, хараалагдаһан түсэбөө 123,9 процент дүүргэһэн юм. — гэжэ бидэнэй бодол тааһандал тайлбарилаад, — мүнөө Булюутын һаалиин гүүртэ ошохомни, ябалсахашье һаа ябалсагты, — гэбэ.

Совхозой түбһөө Булюутэ тээшэ зурыһан дардам харгыгаар үглөөнэй бурзан сагаан тооһо манахаха эсхүүлэн, уданшьегүй хүрэжэ ерэгдэбэ. Урдандаа арбаад шахуу, үмхиржэ унашаха болоһон урсахан гэрнүүдтэй энэ тосхон мүнөө оройдоо танигдахаар бэшээр хубиланхай, бидэниие бүри гайхуулба. Эндэ үнгэрһэн табан жэлэй туршада хоёр үйлсэ шэнээр бии болоһон байжа, дүтынгөө танилые олохомнишье бэрхэтэй шэнгеэр үзэгдөө һэн. Хоёр—хоёр квартиратай ута сагаан гэрнүүд, тээ саанань шифер хушалтатай малай дал хашаа холоһоо үнжын харагдана. Ерэ ерэһээр үнөөхи бэрхэ һаалишан Бальжит Нимаевнагай байдаг гэртэ хүрэжэ, машинамнай тогтобо.

Бидэниие асарһан парткомой секретарь Доржо Бадмадашиев машинаһаа бууха мүртөө:

— Мүнөө гэртээл байха ёһотой. Ажал дээрээ тиимэ үни носолдожо байдаггүй, одоол «сахилгаан» ябадалтай эхэнэр юм даа, — гэн, бүтүү магтаха юм.

Бальжит Нимаевна үсөөн үгэтэй, даруу зантай. Һанаһанаа тобшохоноор хөөрэхэдөөшье хамта ажалладаг нүхэд тухайгаа, гол түлөө тэдэнэйнгээ ямар нэгэн һайн шанар шэнжые заабол тэмдэглэхые оролдоно. Тус гүүртэдэ арбан һаалишад ажалладаг юм. Сэхыень хэлэхэдэ, заримдаа тэдэнэртэ бэрхэшээлнүүд тохёолдохоёо ядагшагүй. Юуб гэхэдэ, һаалишадай хүдэлмэри хүсэд һайнаар оньһожоруулагдаагүй байһаар шуу. Тиибэшье һаань, тэдэнэр зарим тэды хүшэр хүндэ хүдэлмэриингөө хүнгэдхэгдэжэ салин хүлһэнэйнгээ дээшэлжэ байһанда урмашан, улам нэтэрүүгээр ажаллана.

Гүүртэ дээрэ ахалагша һаалишан һэн туладаа Нимаева сүг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ямараар ажаллажа, хамтын хэрэгые урагшалуулжа ябадагые һайса мэдэдэг. Татьяна Куценко тушаа тэрэнэй илангала һонирхолтойгоор хөөрэһэниинь онсолон тэмдэглэхээр һэн. Эдэнэр арба гаран жэлэй туршада хамта ажаллана. Элдэб олон бэрхэшээлнүүд тохёолдодог ааб даа, теэд Татьянын нэгэтэшье гомдохые дуулаагүй. Ямаршье хэрэгтэ тэрэнэй үнэн сэхээр хандадаг байһанда Бальжит Нимаевна ехэл баясаһанаа мэдүүлбэ. Игэжэ эсэхэ сусахые мэдэнгүй, анхаралтай оролдосотойгоор ажалладаг малшаднай хараалһан зорилгонуудаа түйлана бшуу гээд тэрэ яриба.

Булюутын малшадай үнгэрһэн табан жэлэйнь дүнгүүд яһала баясуулмаар. Сэлэнгын совхозой һаалишад энэ үнгэрһэн хугасаа соо бүхыдөө 6831 тонно һү һаажа, гүрэндэ һү тушааха табан жэлэйнгээ түсэбые 107.7 процент дүүргэһэн байха юм. Гадна эдэнэр ойн баярай жэлдэ үнеэн бүриһөө 2277 килограмм һү һаагаа гэхэ гү, али 1965 онойхитой сасуулбал, һү һаалияа 11 процентээр дээшэлүүлээ.

— Манай ажахын һаалишадай түйлаһан амжалтануудта минии ажалай хубита бии гэжэ һанахада, сэдьхэлни ханамаар байдаг. Хорин долоодохи жэлээ һаалишанаар хүдэлнэб, ажал хэрэгтээ үнэн зүрхэнһөө хандахые оролдогшолди, — гэжэ Бальжит Нимаевна хөөрэхэ зуураа, бодолгото болон, саашань үргэлжэлүүлнэ. — Шухала тэмдэглэлтэй юумэн гэхэдэ, харууһалхаар даажа абаһан үнеэдэй ашаг шэмэ жэлэй ерэхэ тума дээшэлнэ. Хараадшье үзыт даа. Хэрбээ үнгэрһэн табан жэлэй эхеэр үнеэн бүриһөө оройдоол 1700—1800 килограмм һү һаадаг байһан аад, гансахан үнгэрһэн жэлэй хугасаада 2801 килограммда хүргөөб, — гэбэ.

— Бальжит Нимаевна, энэтнай ёһотой түйлалта гээшэ ааб даа. Аймаг соогоо түрүүшүүлэй зэргэдэ, харин совхоз соогоо нэгэдэхи һуурида ябажа, мүрысөөндэ онсо шалгаржа ябанат, саашанхи зорилгонуудтнай ямар гээшэб, — гэжэ асуухадамнай:

— Энээгээр сэдьхэлээ ханахаар бэшэ. Бидэ ойрын жэлнүүдтэ һү һаалияа улам дээшэлүүлхэ яһала аргатайбди. Тиимэһээ мүнөөнһөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн ажаллахаар оролдонобди. — гэжэ харюусаа һэн.

Ц. БАЛДАНОВ.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙ[ДАЛ]

МҮРЫСЭГШЭДЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

Ленинэй ордентэ Борьёогой совхозойхид түсэбтэ наймадахи табан жэлэй туршада жэгдэ һайнаар хүдэлжэ, ажахынгаа экономико хүгжөөхэ талаар муу бэшэ амжалта түйлаһан байна. Малай тоо толгой олошоруулха, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, гүрэндэ худалдаха түсэб жэлһээ жэл бүридэ дүүргэгдэжэ байһан юм.

Нёдондо жэлэй—В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн баярай дүн бүришье һайн. Хонидой тоо толгой түсэбөөр хараалагдаһанһаа 2 мянган толгойгоор олошороо. Даабариһаа гадуур 338 центнер нооһо, 474 центнер мяха гүрэндэ худалдаа.

— Түйлаһан амжалтамнай совхозой малшадай, механизаторнуудай, мэргэжэлтэдэй оролдосото ажалаар түйлагдаа юм. Тэдэнэр өөһэд хоорондоо мүрысэжэ, түрүү зэргэдэ гарахын түлөө тэмсэнэ. Энэ мүрысөөе толгойлжо хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ бидэнэр ехэхэн анхаралаа хандуулнабди,— гэжэ совхозой парткомой секретарь Ж. Ванкеев хөөрэнэ.

Ахалагша хонишон, коммунист Гасарун Лубсанович Рабдаевай отарада хүрэжэ ерэбэбди. Гэртэнь ороходо таһалгын наада талада хонишоной абаһан социалис уялганууд уран гоёор бэшэгдэнхэй. Хажуу тээнь хонишоной һүүлшын гурбан жэлэй дүн харуулһан хуудаһан. 1968 ондо 100 эхэ хонидһоо 102, 1969 ондо—115, 1970 ондо 111,9 хурьга абаһан, урзанда жэлэй саада жэлдэ хонин бүриһөө 3,85 килограмм нооһо, урзанда 3,93 килограмм, нёдондо 5,05 килограмм нооһо хайшалһан байба. Хурьгадынь 22—26 килограмм шэгнүүртэйгээр эхэһээ һалгаагдана.

Хонишодой алишье отарада, һү һаалиин фермэдэ, үйлэдбэриин бусад участогуудта ерэбэлтнай, тэндэхи коллективүүдэй шиидхэхэ зориго, абаһан уялга, ажалай дүн эли харагдадаг. Гадна хэн хэнтэй мүрысэнэб, хэниинь түрүүлжэ ябанаб гэжэ мэдэхэт.

Ажалшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ, отделенинүүдэй партийна эхин организацинуудай, партийна бүлэгүүдэй зүгһөө тэрэниие хүтэлбэрилхэ асуудал совхозой парткомой анхаралда хододоо байдаг. Үнгэрһэн жэлдэ энэ асуудал коммунистнуудай суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдээ һэн. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн баярай хүндэлэлдэ абтаһан социалис уялгануудай дүүргэлтын ябаса тухай асуудал бүхы фермэнүүдэй партийна суглаан дээрэ табигдаһан байгаа. Энэ асуудалаар фермэнүүдые эрхилэгшэд, зарим ушарта тэндэхи мэргэжэлтэд—агроном, зоотехнигүүд тоосоһон байна.

Тэрэшэлэн партийна эхин организацинуудай бюродо ахалагша хонишодтой, бригадирнартай ажал хүдэлмэри тухайдань хөөрэлдэжэ, абаһан уялгануудаа дүүргэхэдэнь бодото туһаламжа үзүүлхые оролдодог.

Мүрысөө эмхидхэхэ, тэрэнэй дүн саг болзортонь согсолхо хэрэгтэ профсоюзай рабочком (түрүүлэгшэнь Г. Ц. Одоев) эдэбхитэйгээр оролсоно. Тиигээгүйдэньшье аргагүй ха юм. Мүрысөөн гээшэ профсоюзай анхарха шухала асуудал болоно бшуу.

Жэл бүриин эхеэр совхозой дирекци, партком, рабочком хамтададаа мүрысөөнэй гурим зохёожо, хүдэлмэришэдтэ дуулгадаг. Энэ гуримай ёһоор мүрысөөндэ илагшад тэмдэглэгдэдэг, мүрысөөнэй дүн согсологдожо, арга бэшэ үйлэдбэриин зүблөөнүүд дээрэ табигдадаг. Материальна урмашуулгаһаа гадна, моральна урмашуулга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Түрүүшүүл Хүндэлэлэй дэбтэртэ бэшэгдэнэ, фото-зурагынь Хүндэлэлэй самбарта гаргагдана. Гадна амжалтаарь дашарамдуулан амаршалдаг заншалтай.

Коммунист хүн хаанашье, ямаршье ажалда һайн жэшээ харуулжа, түрүү үүргэеэ дүүргэхэ ёһотой. Тиимэһээ коммунистын һуури мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ байха болоно.

Борьёогой совхоз[...] бэрхэ, замай залуур[...] дэг коммунистнууд [...] Ахалагша хонишон Г. [...] вай хүдэлмэриин дү[...] тоо һэмди. Хүн зон[...] нистнуудайнгаа дүн[...] ажалдаа шалгардаг, [...] дэлмэридэ эдэбхит[...] далсадаг туладаа [...] фермын партийна эх[...] цинин секретаряар [...] гэжэ нэмэбэл, тэр[...] дүүрэн болоожо үгэ[...] дана.

Тус фермын парти[...] ганизаци малшадай [...] түрүүшүүлэй дүй дүр[...] лэн, үйлэдбэридэ нэ[...] рэгтэ коммунистнуудай [...] хандуулна.

Эндэхи ахалагша [...] партиин гэшүүн Бато [...] Буянтуев жэл бүрид[...] нидһоо 100-һаа дээш[...] абажа сууда гаранхай, [...] дүй дүршэлгэй хүрш[...] ерэжэ танилсана, ха[...] оролдоно.

Мүрысөөнэй үрэ дү[...] ябасын шалгалтаһаа е[...] дыдадаг. Совхозой [...] үүсхэлээр мүрысөгш[...] өөһэдтөө ябалсажа, [...] шалгалсана. Һүүлшы[...] галта январь һарын [...] гадай абтажа эхилхы[...] хонишод хоорондоо х[...] раһан үзэһэн тухайга[...] һэн дүтүү дунданууд [...] галта хэһэн зон тус[...] бэшэдэг, хэмжээ абх[...] готойгоор саашадань [...] хозой хүтэлбэрилэгш[...] даг.

Ажалша хүн [...] ажалые шалгахадаа, [...] хүсэд элирүүлдэг, зүб[...] үгэнэ ха юм. Тиимэ [...] роо энэмнай алишье [...] һатай хэрэг гэжэ һана[...] бэеынгээ ажал шалгал[...] үргэдхэхэ, энээндэ бүл[...] сэгшэдые хабаадуулха [...] тийна организацинуу[...] жолжо үзэхэ зэргэтэй. [...] иимэ шалгалтые мүры[...] согсолготой дайралдууж[...] байбал, бүри һайн, аша [...] ехэ байха хаш.

Харин мүнөө зарим [...] даар хаража үзэхэдэ, [...] дүн арбан хоног, һарын [...] гоор лэ партком, раб[...] кабинет соо гаргагдана [...] рэниие зүбшэн хэлсал[...] бэри дээрэ сэхэ ажал[...] баадалсанагүй, һанамжа [...] лаа хэлэхэ аргагүйдэ[...] зарим ушарта мүрысө[...] бодото байдал харуул[...] байжа болодог.

КПСС-эй XXIV съезд [...] байна. 1971—1975 [...] СССР-эй арадай ажахы[...] хэ табан жэлэй түсэ[...] КПСС-эй XXIV съездын [...] вэнүүд тухай КПСС-эй [...] гаранхай.

Энэ шухала документ[...] гой совхозойхид ехэ һон[...] гоор эдэ үдэрнүүдтэ [...] Совхозой парткомдо п[...] матор, агитаторнуудай [...] үнгэргэгдэжэ, КПСС-эй [...] проекттэй ажалшадые [...] ха тухай дэлгэрэнгы [...] болоо.

Тус совхозойхид тү[...] тиингаа ээлжээтэ съе[...] лэй шэнэ амжалтаар [...] шиидэнхэй. Түсэбтэ шэ[...] жэлэй түрүүшын жэлдэ [...] гойхид 3400 центнер [...] бынь 2800 центнер), 51[...] нер мяха (түсэбынь 47[...] нер), 1576 центнер ноо[...] ринь 1550 центнер) гүр[...] далдаха, 100 эхэ хони[...] хурьга абажа түлжүү[...] абаба.

— Совхозоймнай ахал[...] һан уялгаяа дүүргэжэ, [...] хүрэхэ байха. Зүгөөр [...] тийна организаци, парт[...] шадай дунда социалис [...] бүри үргэн дэлисэтэй бол[...] рэниие хүтэлбэрилгэеэ [...] рижуулан һайжаруулха [...] бди,—гэжэ совхозой па[...] секретарь Ж. Ванкеев х[...]

Д. ЦЫБИКЖА[...]
Манай [...]

ЗОРИГТОЙ БАСАГАН

Тээгэн аймагай малшадай зүблөөн дээрэ В. И. Ленинэй ойн баярай жэлэй дүнгүүд согсологдожо, 1970 оной «Аймагай чемпион» нэрлэгдэбэ. Энэмнай «Искра» колхозой Шэнэ барилга гэжэ газартахи фермын залуу һаалишан Нина Горюнова болоно. Эрхим һайн ажалайнь түлөө Нинада ВЛКСМ-эй ЦК-гай Хүндэлэлэй грамота болон значок. Арадай ажахын түйлалтануудай Бүхэсоюзна выставкэ ошохо путевко шан болгон барюулагдаба.

Энэ басаган малшанай бүлэдэ түрэһэн, бүри бага балшар байхаһаа хойшо һаалишанаар ажалладаг эхынгээ хажуугаар тухашаралдажа, ябан я б а т а р а а, үнеэдые һ а а ж а һурашоо бэлэй. Илангаяа һургуулиингаа амаралтын үедэ эжыдээ ехэ туһатай байдаг һэн. Нинын найман класс дүүргэһэнэйнгээ удаа бэеэ даагаад һаалишанаар ажаллажа эхилхэдэ, зарим зон «һургуулияа орхижо, энэ заа басаган юугээ тэнэглэбэ гээшэб» гэхэ мэтээр хэлсэдэг һэн.

Зүгөөр Нина өөрөө һаалишанай мэргэжэлые ехэтэ һайшааһан байгаа бшуу.

Мүнөө үедэ хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ гүрэн түрынгөө, Коммунис партиингаа эды ехэ анхарал табижа, мал ажалһаа абтадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдые бүри ехээр үйлэдбэрилхын түлөө хэгдэжэ байһан шанга хүдэлөөндэ хубитала оруулха ёһотойб гэжэ Нина гүнзэгы зүбөөр ойлгожо абаһан байгаа.

Өөрынгөө шэлэһэн мэргэжэлдэ тон ехэ дуратай. Хүндэлдэг, тэрэнээ ямаршье мэргэжэлһээ үлүүгээр һанадаг байха гээшэ ехэ удха шанартай. Иимэл хүн бүхы хүсэ шадалаа, арга боломжоёо элсүүлэн, үнэн зүрхэнһөө оролдон ажалладаг, хүсэһэндөө хэзээдэшье хүрэжэ шададаг гээшэ ааб даа.

Нинын эжы Василиса Фоминична Горюнова хорёод жэлдэ һаалишанаар ажаллаһанайнгаа удаа амаралтада гаража, үнеэдээ басагандаа тушааһан юм. Тэрэнэй харууһалдаг үнеэд ашаг шэмээр һайн, тобир мал һэн. Тиимэһээ Нина ехэхэн харюусалга бэе дээрээ абаһан байна. Үнеэдэйнгээ һү шамые доошолуулхагүйн тулада Нина аһан шадалаараа оролдожо, эсэхэ сусахаяашье мэдэнгүйгөөр ажаллажа эхилээ. Нина Горюнова фермэ дээрэ бусалһаал эртэ ерэдэг, үдэшэндөө буеадһаа хойнотожо фермэһээ гарадаг һэн. Тэрээнтэй сугтаа хүдэлдэг һаалишад, түрэлхидынь хэрэгтэй зүбшэл заабари үгэжэ, дүй дүршэлөөрөө хубаалдажа, заримдаа ажалдань али болохоор хамһалсажа, горитой туһаламжа үзүүлээ юм ааб даа.

Гэбэшье харахада, даруу номгон энээхэн басаганай өөрынь шанга зориг, ажалша бэрхэ шэнжэнь, залуугайнь сог зали, ажал хэрэгэйнгээ шухала удха шанарые гүнзэгыгөөр ойлгодогынь — эдэ бүгэдэл Нинын амжалтатай ажалай эхин, эшэ үндэһэн болоо гээшэ.

Агуу ехэ Ленинэй ойн баярай жэлдэ үнеэн бүриһөө 2300 килограмм һү һааха гэһэн социалис уялга абаа һэн. Энэнь үбһэ тэжээлээр хомор нёдондо жэлэй эрхэ байдалда тиимэшье хүнгэн хэрэг бэшэ байгаа даа. Теэд хүн гээшэмнай урдаа табиһан зорилгоёо заатагүй бэелүүлхэ гэжэ шангаар эрмэлзээл һаа, хэзээдэшье һанаһандаа хүрэдэг. Энэ басаган габшагай шангаар, залуугай сог залитайгаар ажаллаа. Тиигэжэ нёдондо үнеэн бүриһөө 2854 килограмм һү һаажа, уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэбэ.

Ленинэй комсомолой нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябаһан энэ басаган агууехэ багшын заабаряар ажаһууха, ажаллаха, һураха гэһэн уряа захяае наринаар дүүргэжэ, эдир залуу наһанайнгаа охи дулые колхозойнгоо, инаг дуратай Эхэ оронойнгоо улам саашаа һалбаран мандахын түлөө зорюулна.

Мүнөө бүхы совет арадай түрэл партиингаа XXIV съездые нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө эршэ зоригтойгоор ажаллажа байхадаа, Нина хүсэн дээрээ хүсэ нэмэн хүдэлнэ.

Г. БАТОЖАПОВА,
Мухар-Шэбэрэй аймаг.

ЛЕНИНГРАД. Эндэхи КПСС-эй XXII съездын нэрэмжэтэ металлургическа заводой коллектив шэнэ табан жэлэй туршада Саяно-Шушенскэ ГЭС-тэ 650 мянган киловатт хүсэтэй гидравлическа турбинанууд бүтээгдэхээр хараалагдана. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) заводой слесарьнууд И. В. Тупицын, А. С. Львов.

ТАСС-ай фотохронико.

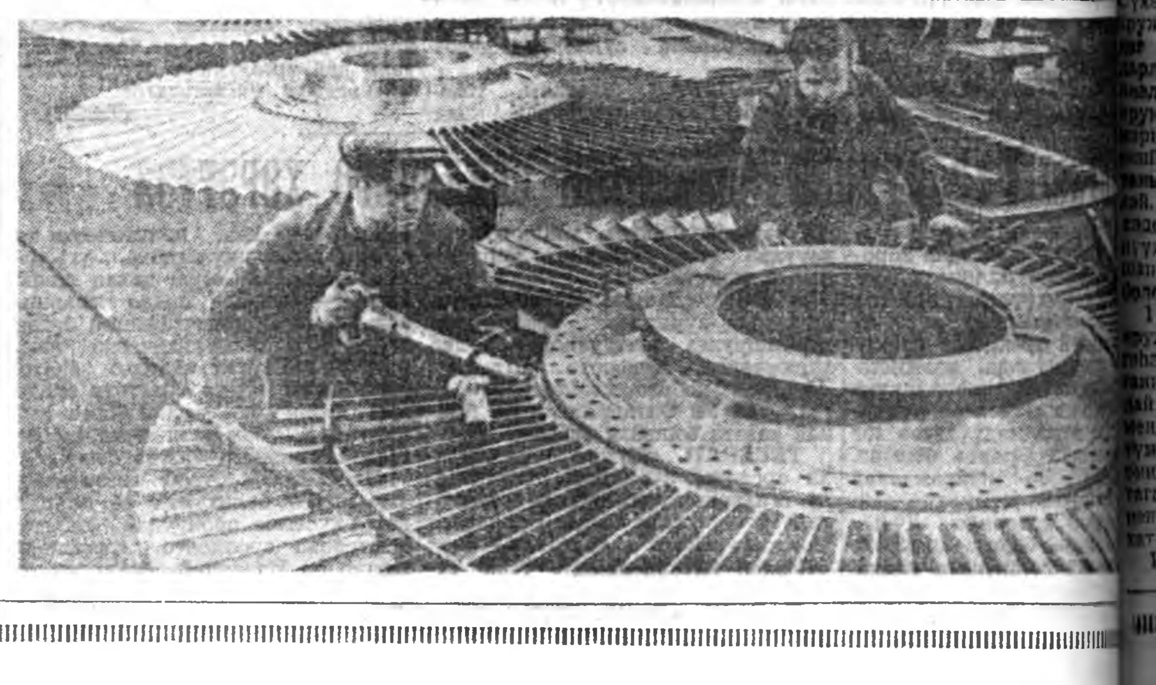

ШЭНЭ АМЖАЛТАДА ЗОРИГЖУУЛНА

Буряадай геологическа управлениин коллективтэ Ажалай Улаан Тугай орден барюулагдаба

(...Эхининь 1-дэхи нюурта).

...экспедициин коллектив түсэбөө, ...социалис уялгаяа бодото дээ... дүүргэжэ, геологоуправлениин ...нуудэй дундаһаа нэгэнтэ ...түрүүлэн гараа. Ажалдаа ам... ...туйлаһанайнгаа түлөө геоло... ...управлениин Алдар солын дэбтэр... ...оруулагдаһан юм.

...геологуудай нэгэн, Ара... ...Муйска экспедицидэ ур... ...ажаллаһан, мүнөө Хойто-Байга... ...комплексно партиин тракторист ...трибунада гараба.

...үндэр шагнал республикымнай ...геологуудые баясуулна, омо... ...—гэжэ тэрэ мэдүүлэв. ...партиин геологууд хамтын хэ... ...ига бэшэ туһа нэмэри оруу... ...1957 ондо эмхидхэгдэһэн ...партии жэл бүри даабаряа ...дүүргэдэг юм. Мүн табан ...түсэб һайнаар дүүргэгдэв.

...экспедициин Озерно ...коллективэй габьяа яһала ...бэдэрэн олоһон Озерно ...хэбтэшэ арадай ажахыда ...хэрэгтэй юм. Гадна Ярууны... ...энэ зүйлһөө ондоо ашагта ...малтамалай бии байһаниинь ...гдаа. Туулган, молибден, ...шухаг ондоо баялигууд, ми... ...зүйлнүүд бии. Аймагай ...хүгжэхэ, промышленна шэ... ...предприятинуудай урган бодохо ..., мүн эндэхи ашагта малтамал... ...комплексно аргаар ашагла... ...Озерно партиин ахалагша геолог **Р. С. Тарасова** хэлээ. Парти, правительствынгаа үндэр хайрада хүртэһэн геологууд аша туһатай ажалаа саашадаашье харюусалга ехэтэйгээр дүүргэхэ гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

РСФСР-эй Геологиин министерствын техническэ таһагай начальник **Е. А. Козловский**, Эрхүүгэй геологоуправлениин начальник **В. Е. Рябенко**, Буряадай геологоуправлениин коллективтэй мурысэдэг Шэтын геологоуправлениин геологиин таһагай начальник **Б. А. Литвинцев** амаршалгын үгэ хэлэһэн байна.

Партиин Буряадай обкомой нэгэдэхи секретарь **А. У. Модогоев** геологуудые халуунаар амаршалжа, арад зондоо аша туһа хэдэг ажалдаа шэнэ амжалта туйлахыень хүсэбэ.

Геологоуправлениин начальник Ю. И. Щеголихин геологуудай ажалые үндэрөөр сэгнэһэн парти, правительствада баяр хүргэһэн, коллективэй урда табигдаһан саашанхи зорилго тухай тогтон хэлэһэн байна. Байгаалиин баялигуудые бэдэрэн олохо, шэнжэлхэ хүдэлмэриие бүри ашаг ехэтэй болгохо, промышленностиие хэрэгтэй ашагта малтамалнууд болон ондоо зүйлнүүдээр хангаха гэһэн геологуудай урда табигдаһан зорилго тухай тэрэ тэмдэглээ.

Суглаанда хабаадагшад Коммунис партиин Центральна комитедтэ баярай бэшэг нэгэн дуугаар баталаад, эльгээһэн байна.

С. ВАРДАМОВА,
манай корр.

АРИГ СЭБЭРЭЙ ПОСТ

...ХААМИН. (Манай корреспондент мэдээсэнэ):

...гүрэндөө — һайн шанартай ...гэһэн уряатайгаар «Победа» ...һаалишад Захааминайн ...аймагай колхоз, совхозуудай ...һаалиин фермэнүүдэй һаали... ...малшадта хандаба. Үнгэрэгшэ ...жэлэйнгээ хүдэлмэриин дүн... ...хаража үзөөд, саашадаа ...муутай һү гүрэндэ худал... ...болихо гэжэ эндэхи һаа... ...шиидэһэн байна. Нёдондо ...центнер һү гүрэндэ худалда... ...2135 центнерынь элдэб ..., богтой гэгдээд, гурбадахи ...аар сэгнэгдэжэ абтаһан бай... Мүн гашалангир һүн тушааг... ...байһан.

...«...ээр ажаллажа бүтэхэгүй» ...һэн һаалишад саашадаа ариг ...тэй түлөө ёһотоор тэмсэхээр ...Тиигээд субботын үдэр ...дэ «Ариг сэбэрэй үдэр» ун... ..., газаа, досоохиёо, үнеэдээ сэбэрлэжэ байха, үнеэдые һааха-даа ветеринарно-санитарна гурималые: бэеэ сэбэрээр абажа ябаха. Һуулга, һаба, амһартануудаа ходо угаажа, нягта, сэбэрээр байлгаха, Үнеэдэйнгээ хүхэ дэлэн ходо угааха гэхэ мэтые наринаар сахиха гэгдээ. Фермэ дээрэ 4 хүнһөө бүридэһэн санитарна пост байгуулагдаба. Тэдэнэр үдэр бүри нарин шалгалта хэжэ, хүн бүхэндэ шанга эрилтэ табижа байдаг. Һаядаа һүнэй тоһолигые, гашалангирыень, али зэргэ сэбэр байһыень элирүүлжэ байха һүнэй лаборатори, зунай байрануудта һү хүргэхэ түхеэрэлгэ баригдихань.

Тиигээд иимэ тэмсэл, мүрысөө хэхыень эндэхи һаалишад аймагайнгаа һаалиин фермынхидые уряалба. Тэдэнэй үүсхэл хаа хаанагүй һайшаагдажа, халуунаар дэмжэгдэжэ байна.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

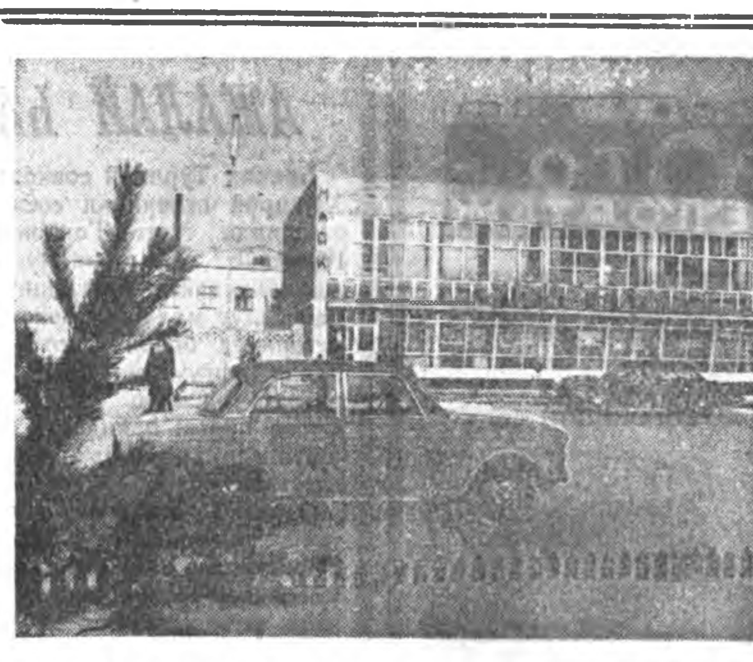

КУСТАНАЙН ОБЛАСТЬ. НАЙМАДАХИ ТАБАН ЖЭЛДЭ ЭНДЭХИ КУСТАНАЙН СОВХОЗ 13,5 МИЛЛИОН ТҮХЭРИГ СЭБЭР ОЛЗО ДОХОД ОРУУЛАА. ТУС АЖАХЫДА БАЯН УРГАСА ХУРЯАГДАНА. ЭКОНОМИКОНЬ ЖЭЛ БҮРИ ХҮГЖЭЖЭ БАЙНА. ТИИГЭЖЭ СОВХОЗОЙ АЖАЛШАДАЙ АЖАБАЙДАЛ ҺАЙЖАРНА. БАРИЛГАНУУД ҮРГЭНӨӨР ЯБУУЛАГДАНА.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СОВХОЗОЙ ТҮБ—КОМСОМОЛЕЦ ТОСХОНДО БАРИГДАҺАН ШЭНЭ УНИВЕРМАГ.

ТАСС-ай фотохронико.

СОВЕТ ОРОН ДОТОРНАЙ

Курска горнягуудай вахта

ЖЕЛЕЗНОГОРСК. (Курска область). (ТАСС). Михайловска комбинадай уурхайда һаяхан хүсэ ехэтэй тэһэрэлгэ хэгдэжэ, 400 мянган тонно түмэрэй руда уудалагдан гаргагдаа. Тиин газар малтадаг машинануудай гурбан неделиин туршада үдэр һүнигүй хэхэ ажал бии болгобо. Иимэ ехэ руда абахын тула гурба дахин тэһэлэлгэ хэдэг, тиихэ үеэр технико, коммуникаци ба элшэ хүсэн зогсоогдодог һэн. Харин мүнөө тэһэрэлгын хүсэнэй ехэ болгогдоһонһоо уламжалан, горнягууд зургаан час шахуу саг ноосэлөө, хоёр эшелон тухай руда нэмэжэ абаа.

Энэнь партиин XXIV съездын хүндэлэлэй вахтада жагсаһан Курска горнягуудай бэлэг болоно.

Геройн баатаршалга тухай дурасхаал

ХАБАРОВСК. (ТАСС). Алас-Дурна зүгэйхид «Комаровой дурасхаал» гэһэн киноочеркһоо Советскэ Союзай Герой Дмитрий Комаровой баатаршалга тухай мэдэжэ абаһан юм.

Алас-Дурна зүгэй кинематографистнууд энэ хүдэлмэреэ һаяхан дүүргэв.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда шархатаһан, гвардиин лейтенант Комаров «Т-34» танкаараа фашистнуудай бронепоездые мүргэжэ, өөһэдынгөө сэрэгшэдэй саашадаа добтолхо зам нээһэн юм.

Дмитрий Комаров—Советскэ Союзай маршал К. А. Мерецковой нэрэмжэтэ Благовещенскын танкова дээдэ училищи дүүргэһэн байгаа. Алас-Дурна зүгэйхид Геройн дурасхаалые мүнхэлжэ, училищиин 1-дэхи ротын сэрэгшэдэй дансада тэрэниие хэтэ мүнхэдэнь оруулаа.

Далай дээгүүр...

ЭРХҮҮ. (ТАСС). Далайн Босфор-Восточный гэжэ хоолой дээгүүр электрын элшэ хүсэ дамжуулха утаһа шэжэмүүдэй асари ехэ булад тулгануудые Ангарскда бүтээжэ эхилээ. Тулга бүхэнэй утань—150 метр, шэгнүүрынь—235 тонно юм.

Босфор-Восточный гэдэг хоолой Русский олтирогые хуурай газарһаа тусгаарладаг. Энээнэй урда тээ электрын элшэ хүсэн уһан доогуурхи кабеляар олтирог худар дамжуулагдахадаа, суднануудай якорьта дайруулан таһардаг байгаа. Иимэ утаһа шэжэмүүдэй утань 4 км. шахуу болохо.

Примориин үүлтэртэ шубуудай ажахы

ХАБАРОВСК. (ТАСС). Энэ хото шадар шэнэ предприяти баригдажа эхилэнхэй. Иимэ үйлэдбэри Алас-Дурнын хизаарта урда тээнь байгаагүй юм. Гушаад гектар газарта шубуудай хэдэн арбаад байра, тусхай цехүүд, түйлай ехэ инкубатор ба һайн үүлтэртэ шубуунай завод нэмжынэ. Шубуудай байрануудта сэбэр агаар оруулха, гэрэлыень тааруулхын тула автомадуудые хэрэглэхээр хараалагданхай.

Шубуудай фабрикын продукци—һайн үүлтэрэй дальбараануудые ондоо нютагуудташье абаашалга үргэлжэлнэ.

ДУРАСХААЛЫЕНЬ МАРТАНАГҮЙ

Улаан-Үдэ хотын 27-дохи һургуулиин багшанар болон пионерэй эмхи эдир һурагшадые эхэ, эсэгын һайн һайхан ёһо заншалда дуратайгаар хүмүүжүүлнэ. 1906 оной үхэлтэ үдэрнүүдые пионернүүд хододоо һанажа ябадаг.

Түрүүшын табан революционернүүд М. Д. Медведников, А. А. Гольдсобель, М. Г. Шульц, А. А. Гордеев, Н. А. Милютинский гэгшэдэй түүхэтэ хүшөөе тус һургуулиин һурагшад шефтээ абаһан юм. Тэрэ гэһээр хэдэн жэл үнгэрөө.

Һаяхан үхибүүд хүшөөгэй дэргэдэ ерэжэ, революциин баатарнуудта гэһэн бэшэгтэй баглаа сэсэгүүдые табиһан байна.

Железнодорожно районой һургуулинуудай һурагшад «хэншье мартагдаагүй, юуншье орхигдоогүй» гэһэн уряа доро хүшөөгэй дэргэдэ баярай суглаа үнгэргэдэг, шахаа тангаригаа үгэдэг, пионер болодог байха юм.

М. МЕДОВАЯ.

ХИНАЛТА, ШАЛГАЛТАЯА ҺАЙЖАРУУЛХА

Республикын эд хэрэглэгшэдэй холбоон хүдөөгэй зониие эдеэ хоолой зүйлнүүдээр, эдлэл хэрэгсэлнүүдээр хангаха үүргэтэй. Хамта 150 мянган пайщигтайбди. Буркоопсоюзай системэдэ 1265 магазин, 741 столово, үйлэдбэриин болон бусад 164 предприяти тоологдоно. Тус холбоон гансахан лэ наймаа эрхилээд байдаггүй, мүн баһа хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абаад, тэндэхи зоной эрилтэ хангахые оролдодог, амтатай шэмэтэй эдеэ хоол столовонуудта бэлдүүлхын тула ехэхэн хүдэлмэри ябуулдаг юм. Хүдөөдэхи ажалшадай эрилтэнь үдэрһөө үдэртэ дээшэлжэ байдаг. Тиимэһээ парти, правительствамнай кооператорнуудай үмэнэ шанга эрилтэ табидаг, худалдаа наймаанай хүдэлмэри һайжаруулха, хүдөө ажахын продуктнуудые гүйсэд хүрэмөөр худалдаха хэрэгтэ ходо анхарал хандуулдаг юм. Улад зондоо эд бараа худалдаха түсэб жэлһээ жэлдэ үлүүлэн дүүргэгдэнэ. Табан жэлэй туршада түсэбэймнай дүүргэлтэ 44 процентээр дээшэлээ. Гансахан үнгэрэгшэ жэлэй дүн абаад харая. Эд бараа худалдаха түсэб 101,3 процент, эдеэ хоол—165,6, ном—102,3, хүдөө ажахын продукт худалдан абаха түсэб—110,6 процент дүүргэгдэһэн байна. Үйлэдбэриин предприятинууд продукци гаргаха түсэбөө 103,8 процент дүүргэв.

Юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэйнгээ түрүүшын жэлые муу бэшээр эхилэнхэй. Партиин XXIV съездын хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсоод, эд бараа худалдаха түсэбөө январьда 100,7 процент хүрэтэр дүүргэжэ шадаа.

Хэды тиигэбэшье дутуу дунданууд үшөөл бии байһаар. Тэдээн тухайдаа эндэ тобшохоноор элирхэйлэн хэлэхэ шухала гэжэ һанагдана. Совет худалдаа наймаанай ёһо гурим дабадаг: эд бараа, эдеэ хоол муугаар хадагалдаг, саг соонь магазинаа нээдэг, хаадаггүй ушар али олон үзэгдэнэ. Зарим нэгэ наймаалагша хиналта шалгалтын муугаар хэгдэдэгые һамбаашалан, гүрэнэй зөөри дура зоргон соогоо үридэг байна. 1970 ондо, СССР-эй эд хэрэглэгшэдэй VIII съезд дээрэ тиимэрхүү дутагдалнуудые үндэһөөрнь усадхаха эрилтэ табигдаһан юм. Холбооной правлени, предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд кооперациин гэшүүдтэ, эдэбхитэдтэ, шалгалтын комиссинуудта саг үргэлжэ түшэглэхэ ёһотой.

Эндэ шалгалтын комиссинуудай гол үүргэ дүүргэхэ байһаниинь элитэ. Тиимэһээ эрилтэ ехэтэй, дүй дүршэлөөр баян хүнүүдые тэрээндэ нэн түрүүн хабаадуулха хэрэгтэй болоно бшуу. Пайщигуудай һүүлэй һунгалтын дүнгөөр 3323 хүниие хабаадуулһан 772 кооперативна шалгалтын комисси республика дотор тогтоогдонхой. Энэ ехэ арга боломжоёо гүйсэд дүүрэн хэрэглэжэ шадабал, һайн үрэ дүнгэй туйлагдахань дамжаггүй. Эдэбхитэдые комиссиин гэшүүд болгожо һунгахадаа, тэдэндэ пайщигууд ехэ этигэл үзүүлнэ бшуу.

Һайнаар хүдэлжэ байһан кооперативна шалгалтын комиссинууд республика дотор олон. Жэшээлхэдэ, Баргажанай, Загарайн, Бэшүүрэй райпотребсоюзуудай, мүн Кабанскын, Баунтын районуудай кооперативна шалгалтын комиссинуудай хүдэлмэриие онсолон тэмдэглэмээр.

Комиссинуудай гэшүүд столово, магазинуудай, пекарнинуудай хүдэлмэри үдэрһөө үдэртэ шалгажа, дутуу дундануудыень усадхуулжа, туһаламжа үзүүлжэ байдаг заншалтай.

Бэшүүрэй райпотребсоюзай хиналта шалгалтын комиссиин хүдэлмэриие магтамаар. Дүй дүршэлөөр баян бухгалтер А. С. Белых түрүүлэгшэнь юм. Райпотребсоюзай правленидэ тодорхой туһаламжа үзүүлдэг, һара бүри түсэбэй ёһоор хүдэлдэг, мэргэжэлтэдые хүмүүжүүлхэ, шэлэн олохын тула оролдолго, үүсхэл, гаргадаг байна.

Мүн Хяагтын аймагай Ехэ-Хүдэриин сельпогой кооперативна шалгалтын комиссиин гэшүүд хүдэлмэреэ эмхитэй зүбөөр ябуулна гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Эндэхи сельпо һара бүриингөө түсэб үлүүлэн дүүргэдэг, наймаалагшадынь хүн зондо урин зохидоор хандадаг, үри шэридэ ороһон хүн үгы, ариг сэбэрые нарин нягтаар сахидаг байха юм. Комиссиин гэшүүд Е. Г. Полуянова, Ж. А. Никитина гэгшэд һайнаар хүдэлнэ.

Гэбэшье хиналта кооперативна шалгалтын олохон комиссинуудай үшөөл мууса хүдэлдэг байһаниинь гэмшэлтэй. Баунтын райпогой ревизионно комисси (түрүүлэгшэнь Ожигов). Хэжэнгын, Хориин, Зэдын, Хурамхаанай кооперативна хиналта шалгалтын комиссинууд һанаһанда хүрэжэ хүдэлнэгүй.

Эд хэрэглэгшэдэй холбооной правлениин, райпотребсоюзуудай гол зорилго юуб гэхэдэ, кооперативна хиналта шалгалтын комиссинуудай үүргэ дээшэлүүлжэ, үдэр бүхэндэ зохихо туһаламжа үзүүлжэ, һэргылэмжын хүдэлмэри ябуулуулжа, магазин, столово бүхэнэй түсэбөө дүүргэхэ хэрэгтэнь нүлөөлүүлхэ болоно.

А. СТРИПУНИНА,
Буркоопсоюзай эмхидхэлэй таһагай начальник.

МНРП-гэй 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

МОНГОЛ АРАДАЙ ХУБИСХАЛША ПАРТИ

...Монголой арадай революционно ... байгуулагдаһаар 50 жэл ... Хэдыхэн революционер... ...байһанаа социалис ороной ...советско-ленинскэ ударидахы ...болотороо МНРП хүгжэһэн ...

...түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ ...нээһэн Октябриин социа... ...революци монгол арадай наци... ...болон социальна сүлөө... ...тэмсэлдэ айхабтар ехэ үүр... ...үргэһэн байгаа. 1919 оной ...һарада Советскэ правитель... ...монгол арадта иигэжэ хандаа ...«Монгол орон хадаа сүлөөтэ ...мүн. Бүхы засаг түрэ ба ...монгол арадай мэдэлдэ ...тотой. Харин нэгэшье хүн ...ной дотоодын хэрэгтэ ха... ...ха ёһогүй», Арадай ко... ...дадай гадаадын хэрэгүүдэй ...дэхи түлөөлэгшэ Б. З. Шу... В. И. Ленин Советскэ ...тельствын Монголдо ханда... ...ндалга бэшэг дамжуулаа ...Хитадай булимтарагшадай сэ... ...энэ орондо ороод байхадань, ...бэшэг Монголдо хүрэһэн бай... ...Эрхүүгэй губкомой инструктор ...Есников 1920 ондо энэ хан... ...бэшэгэй хоёр хэһэг, монгол ...дээрэ оршуулһан РКП(б)-...гэй программа Урга эльгээһэн ...лаһан пролетарска диктату... ...гүрэнэй энэ түүхэтэ хандал... Монголой арад түмэн халуу... ...дэмжээ һэн.

...эжэ Октябриин революциин ...доро национальна сүлөө... ...хүдэлөөн эндэ эхилээ бэ... Революционно тэмсэлэй хүг... ...арад зоной политическэ мэ... ...дээшэлжэ байһан үедэ ...оной эсэс багаар Ургада (мү... Улаан-Баатар) революционно ...хоёр кружок нэгэ доро бии ... Түрүүшын (тэрэнь Ургын ...нэрэтэй байгаа) кружогые ...Баатар эмхидхээ һэн. Нүгөө ...ыень Чойбалсан ударида... ...ба. Гадаадын ба дотоодын ...шадһаа орон нютагаа сү... ...гэһэн зорилго эдэ хоёр ...табиһан юм.Ород хүдэл... ...д Кучеренко, Гембаржев... болон бусад эдэ кружогууд... ...ехэ туһаламжа үзүүлдэг бэ... ...нэртэй уулзажа хөөрэлдэ... ...Монголой революционер... Октябриин революциин удха ...хүсэд дүүрэнээр ойлгодог ...һэн.

...оной тэн багаар эдэ хоёр ...гууд нэгэдэжэ, арадай парти ...нэгэдэмэл революционно ор... ...бии болобо. «Партийцуу... ...тангариг» гэжэ нэрэтэй доку... ...хэлэлсэгдэжэ баталагдаа. Арад ...ай аша туһада хүдэлхэ, ха... ...булимтарагшадһаа орон ню... ...сүлөөлжэ, бэеэ даанхай гү... ...бии болгохо гэһэн гол уд... ...документ һэн.

...оной зун 7 хүнһөө бүридэһэн (Сүхэ-Баатар, Чойбалсан болон бусад) Монголой түрүүшын делегаци совет Росси ошобо. Энэ делегаци нюусаар Ургаһаа гараа. РСФСР-эй гадаадын хэрэгүүдэй наркомадай түлөөлэгшэ Макстенек эдээниие Троицкосавскда (Хяагтада) угтажа байба. Август һарада Монголой делегаци Эрхүү хүрэбэ. Монголдо түгшүүрилтэ байдалай тохёолдоод байхадань, орон дотороо революционно тэмсэлые үргэдхэхэ шухала болоод байһан туладань энэ делегаци гурбан ондоо боложо таһарба. Нэгэниинь Советскэ правительстватай хэлсээ хэхын тулада Москва ороо, нүгөөдэнь Монголдо революционно хүдэлмэри ябуулхын тулада Урга ороо һэн. Сүхэ-Баатар Чойбалсан хоёр Эрхүүдэ үлөөд, нэгэ талаһаа Монголдоо революционно хүдэлөөе ударидадаг, нүгөө талаһаа Москва орогшо делегацитаяа холбоотой байба. 1920 оной сентябриин 20-до нээгдэһэн РКП(б)-гэй губерниин III конференцидэ Сүхэ-Баатар хабаадалсаа. Конференциин делегадуудта хандан, Сүхэ-Баатар иигэжэ мэдүүлээ һэн: «Монголой малшадай дундаһаа манай революционно парти урган гараа. Россин Коммунис партиин Эрхүүгэй конференцидэ эдэ малшадһаа мэндые хүргэнэб. Энэ парти дэлхэйн капиталда эсэргүү тэмсэлэй туг түрүүшынхеэ үргөө. Гурбан дабхар—өөһэдынгөө ноёд баядай, Хитадай милитаристнуудай ба дэлхэйн капиталай дарлалта доро байһан Монголой зэрлиг талын ажалшад, малшад хүрэтэр танай партиин уряал хүрөө бшуу».

Монголой революционернүүдэй В. И. Лешинтэй уулзажа хөөрэлдэхэдэнь, монгол арадай сүлөөрэлгын тэмсэлэй гол үндэһэн асуудалнуудаар үгэһэн зүбшөөлнүүдынь Монголой арадай революционно партида, Монголой арадай революцида айхабтар ехэ удха шанартай байһан юм. 1920 оной сентябрьда В. И. Ленин Монголой делегацитай түрүүшынхеэ уулзажа хөөрэлдөө. Монголой делегациие үдэшэлсэжэ ябаһан, эдээнэй хөөрэлдөөндэ байлсаһан элитэ революционер Б. З. Шумяцкий өөрынгөө домогууд соо иигэжэ бэшэһэн байдаг: монголшууд Лениндэ иимэ асуудалтайгаар хандаа һэн: «Арадай революционно парти байгуулхын тулада манай ябуулжа байһан хүдэлмэридэ ямараар хандаха байнат?» Монголой арад түмэнэй гансал зүб зам гэхэдэ, РСФСР-эй хүдэлмэришэн, таряашантай хани барисаатайгаар гүрэнэй ба ажахын бэеэ даанги байдалай түлөө тэмсэхэ ябадал болоно гэжэ В. И. Ленин харюусаһан байгаа. Иимэ тэмсэлые ганса нэгээрээ гү, али ами аминдаа хэжэ болохогүй. Тиимэһээ монгол арадай парти байгуулха гээшэ арадай революциин амжалтые хангаха шухала нүхэсэл мүн.

Энэ үедэ Монголой революционернүүдэй үүсхэлээр Эрхүү хотодо «Монголын үнэн» гэжэ партийна газетэ хэблэгдэжэ эхилбэ. «Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!» гэһэн уряатайгаар 1920 оной ноябриин 10-да энэ газетын түрүүшын номер гараа һэн. Монголой хубисхалша хэблэлэй эхи табиһан «Монголын үнэн» газетэ арадай революционно парти байгуулха хэрэгтэ ехэ үүргэ дүүргэһэн һэн.

Мүнөө Монгол орондо 230 мянга шахуу үхибүүд һуража байдаг. Эндэ 500 гарап һургуулинууд тоологдоно. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улаан-Баатар хотын нэгэдэхи дунда һургуулиин дүрбэдэхи класста үнгэргэгдэжэ байһан хэшээл. Багша Б. Дашцэрэн 35 жэлэй туршада һургуулиин үхибүүдые хүмүүжүүлээ.

МОНЦАМЭ—ТАСС-ай фото.

1920 оной ноябриин эсэс багаар Монголой делегаци эхэ ороноо бусажа ерэбэ. Энэ үедэ Монгол орондохи феодальна байгуулалта доройтожо эхилһэн байгаа. Зонхилогшо ноёд, баяшуул панхаруудтажа, түрэл арадайнгаа хуби заяае худалдажа эхилээ. Түрүүн энэ орониие Хитадай булимтарагшад эзэлээ, удаань барон Унгернын сэрэгшэд энэ ороной газар дайдые гэшхэжэ байба. Харин булимтарагшад монголой арад түмэниие хайра гамгүйгөөр дарлажа, дээрмэдэжэ ороо. Зүгөөр энэнь арад түмэнэй национальна мэдэрэлэй дээшэлхэ хэрэгтэ ехэ удхатай байһаниинь ойлгосотой. Эгээл иимэ ершон байдалда Сүхэ-Баатар бусад нүхэдтэеэ арадай революциин удха шанар тухай, хубисхалша хүсэнүүдые нэгэдүүлхэ тухай ойлгууламжын ехэ хүдэлмэри ябуулжа ороо һэн.

1921 оной мартын 1-дэ Троицкосавск хотодо Сүхэ-Баатарай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар Монголой арадай революционно партиин I съезд болобо. 26 делегат, тэдэнэй олонхинь ажалша зонуудай түлөөлэгшэд эндэ суглараа һэн. Энэ съездын түүхэтэ удха шанар гэхэдэ, МНРП-е эмхидхэжэ, тэрэ үеын байдал тухай асуудалнуудые зүбшэһэн, ЦК-е һунгаһан, партиин политическэ платформо—тон шухала удха шанартай документ абтаһан юм. Энэнь партийна программа боложо, МНРП-гэй IV съезд болотор байгаа бэлэй.

Иигэжэ 50 жэлэй саада тээ Монголой арад түмэн олон зуун жэлэй түүхэдэ түрүүшынхеэ түрүү отряд—хубисхалша парти түрүүтэй политическэ тэмсэлэй замда ороһон юм шуу. МНРП-е байгуулхатай хамта монгол арадай сүлөөрэлгын тэмсэл политическэ ударидалгатай боложо, дэлисэ ехэтэй болоо.

1921 ондо Монголдо болоһон арадай революци хадаа монгол арад түмэнэй хариин булимтарагшад болон дотоодын дайсадта эсэргүүгээр удаан саг соо болоһон сүлөөрэлгын тэмсэлэй аша үрэ мүн болоно.

Түхэл шэнжээрээ, уг зорилгоороошье энэ революци хадаа империализмда, феодализмда эсэргүү арадай демократическа революци байһан юм. 1921 ондо болоһон Монголой революциин онсо шэнжэ гэхэдэ, энэ революци капитализмые урда тээхи үеын харилсаануудтай, национальна буржуазин, национальна хүдэлмэришэн ангиин бии болоодүй орондо иимэ хубисхал болоһон байгаа. Октябриин революциин һүүлээр Совет Росситай Монголой арадай байгуулһан ахадүүгэй хани барисаануудые тодорхойлхо зуураа, Ю. Цеденбал иигэжэ тэмдэглэһэн байдаг: «Үнэндөө энэ хадаа Россин илаһан хүдэлмэришэн ангитай Монголой ажалша малша арадай холбоон тогтожо, манай арадай революциин илалта хангаһан юм гээшэ. Удаань капиталис бэшэ замаар хүгжэжэ, ороныемнай социализмда оруулһан, энэ замаар амжалтатайгаар дабшаха арга боломжо олгоһон юм».

В. И. Ленинэй үшөө мэндэ байхада, 1921 оной ноябрьда, РСФСР Монгол хоёрой хоорондо хани харилсаануудые тогтоохо хэлсээн баталагдаа һэн. Монгол арадай олон зуун жэлэй түүхэдэ адли тэгшэ эрхэтэйгээр баталагдаһан түрүүшын хэлсээн энэ байба. Сүхэ-Баатартай, Монголой делегациин бусад гэшүүдтэй В. И. Ленин тиихэдэ уулзажа хөөрэлдөө һэн. Монгол ороной капиталис бэшэ замаар хүгжэхэ, экономико болон культурыень дэбжээхэ арга боломжын бии байһан тухайда В. И. Ленин тэрэ хөөрэлдөөнэй үедэ хэлэһэн юм. Монголдо болоһон арадай революциин амжалтанууд тухайда тэмдэглэхэ зуураа, «арадай революционно өөрын парти байгуулагдажа, эдэ амжалтанууд бэхижүүлэгдээ. Энэ хожомоо олониитын парти болохо, элдэб этэгээдүүдһээ сүлөө байха зорилготой» гэжэ В. И. Ленин хэлээ һэн. МНРП-е Коммунис парти болгоо һаа, дээрэ бэшэ гү гэжэ делегациин нэгэ гэшүүнэй табиһан асуудалда харюусахадаа, В. И. Ленин иигэжэ тэмдэглэһэн байдаг: «энээниие би зүбшөөнэгүйб, юуб гэхэдэ, нэгэ партиие нүгөөдэ болгон хубилгажа болодоггүй юм». Коммунис партиин удха шанар тухай тайлбарилха зуураа, В. И. Ленин иигэжэ заабарилаа һэн: «Малшадые пролетарска үзэлтэй болгохын тулада революционернүүд гүрэнэй, ажахын болон культурын байгуулалтые һайжаруулхын тулада ехээр хүдэлхэ ёһотой. Энээнэй һүүлээр лэ арадай революционно партиин коммунис болон хүгжэхэ хэрэгтэнь түлхисэ болохо юм. Миин лэ гаршагынь һэлгүүлхэ болоо һаа, муу, аюултайшье». Энэ зүбшөөлынь Монголой арадай революционно партиин ажал ябуулгын үндэһэн боложо үгэһэн юм.

Бүридэлэйнгөө талаар МНРП түрүүшээр гол түлэб таряашадай шэнжэтэй байгаа, зүгөөр анха түрүүн бии болохоһоо энэ парти Коминтерн түрүүтэй дэлхэйн коммунис хүдэлөөнтэй нягта холбоотой, эмхидхэлэй ба үзэл сурталай ленинскэ гурим ёһоор байгуулагданхай байһан.

1924 оной тэн багаар МНРП ба

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Урдань партизан ябаһан, Сүхэ-Баатарай армиин солдат—Даваа зүүн таладань һууна.

Монголой правительствын зүгһөө баяд ноёдой эрхэ байдалые хизаарлаха хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлһэнэй ашаар эртэ урда сагай гурим ёһо усадхагдажа, республика байгуулха эрхэ нүхэсэл бии болгогдоо һэн. Оронойнгоо шэнэ замаар хүгжэһэн түрүүшын жэлнүүдэй дүй дүршэлнүүдтэ түшэглэн 1924 оной август һарада болоһон МНРП-гэй III съезд гээгдэнги оронуудые капиталис бэшэ замаар хүгжөөхэ арга боломжо тухай ленинскэ сурталые генеральна хараа шугам болгожо парти соносхоо бэлэй. 1924 оной ноябрьда Арадай 1-дэхи ехэ хурал болоо һэн. Энээн дээрэ монгол арадай түүхэдэ түрүүшын конституци баталан абтаа. Монгол орон—бэеэ даанхай арадай республика болобо, бүхы засаг түрэ арад түмэндэ ороо гэжэ энээн соо соносхогдоо бэлэй.

Арадай революциин илаһанай һүүлээр парти ба арад зон ехэ бэрхэшээлнүүдые—хэдэн зуун жэлэй туршада ороной экономико болон культурын ехэ гээгдэлые дабажа гараа. Эгээл иимэһээ Монголой революциин ниитэ демократическа үе шатань удаан саг соо (1921 онһоо 1940 он болотор) үргэлжэлөө. 1925 ондо болоһон МНРП-гэй IV съезд дээрэ баталан абтаһан хоёрдохи программа соонь партиин генеральна хараа шугамай гол шухала зорилгонууд тодорхойлогдонхой.

Ниитэ демократическа шатада бэелүүлэгдэхэ зорилгонууд гэбэл: феодализмын үлэгдэлнүүдые усадхаха, гадаадын гүрэнүүдэй нүлөөнһөө мултарха, капиталис этэгээдүүдые хизаарлаха, малшан арадай ажахые дэмжэхэ, экономикодо социалис ёһоной ажахын эхи табиха, соёл гэгээрэлые хүгжөөхэ үргэн хэмжээнүүдые абаха.

Обществын экономическа болон оюун байдалда бүхөөр шэнгэһэн ламын шажанда эсэргүү тэмсэл МНРП үни удаан саг соо ябуулдаг байгаа. Олониитын зүгһөө шажанда ехээр шүтэдэг байһые хараадаа абажа, парти шажанда эсэргүү тэмсэлые болгоомжотойгоор ябуулдаг һэн.

Монголой арадай революционно парти ба правительство хадаа ороноо бэеэ даанхай байдалтай болгохын тулада өөрын промышленностьтай болохо гээшые тон шухалада тоолодог байба. Гушаад оной эсэс багаар Монголой промышленность арадай ажахын бэеэ даанхай һалбари болон таһараа. Энээнтэй хамта МНРП-гэй бүридэлдэ хүдэлмэришэд бии боложо эхилбэ. 1940 ондо энэ парти хүдэлмэришэн ангиин, ажалша арадуудай парти болобо.

Оронии капиталис бэшэ замаар хүгжөөхэдэ монгол арадай социальна ба культурна ажабайдалда үндэһэн хубилалтанууд болоһон байна. Ехэ бэрхэшээлнүүдые дабан, МНРП ба арадай правительство арад зоной үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадалые усадхаха хэмжээнүүдые абаа. Революциин ниитэ демократическа шатын хүгжэлтын эсэс багта Монголдо арадай гэгээрэл горитойгоор хүгжэһэн байба. 1940 оной эсэс багта арадай интеллигенциин элдэб кэдрнууд бии болоо.

Иигэжэ МНРП ба арадай правительство арад түмэнэй дэмжэлгэдэ түшэглэн, ангиин тэмсэлэй хурса оршон байдалда политическэ, экономическа болон культурна байдалдаа үндэһэн хубилалтануудые хэһэн байна.

1940 оной мартда МНРП-гэй X съезд болобо. Республикын ажалшадай феодализмда эсэргүү революциин түгэсхэгдэжэ, ороноо капиталис бэшэ замаар хүгжөөхэ гэһэн партиин генеральна хараа шугамай илаһан тухайда энэ съезд дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

ХОНГЁО ДУУНУУД ЗЭДЭЛНЭ

Улаан-Үдын почтамтын хүдэлмэрилэгшэдэй уран һайханай бүлгэмэй коллектив түрэл партиингаа XXIV съездэ зорюулан, үнгэрэгшэ субботодо концерт харуулба. Тэрэнэй программада 10 гаран элдэб номернууд бэлэдхэгдээ. Эдээн сооһоо эгээл һайнуудынь шэлэгдэжэ, март һарада уран һайханай бүлгэмүүдэй Улаан-Үдэ городто үнгэргэгдэхэ республикын харалга дээрэ табигдаха юм.

Главпочтамтын уран һайханай бүлгэмэй концерт харуулхада, суглараһан зон ехээр һайшааһан байна. Бүлгэмэй артист Нина Колычева **(нэгэдэхи зураг)** цыгануудай хатар гүйсэдхэжэ, ехэтэ һонирхуулба. Телеграфистка Людмила Петрова, Валентина Черниговская **(хоёрдохи зураг)** гэгшэд «Кукушечка» гэһэн дуу дуулаба. Евгения Дудеева **(гурбадахи зураг)** буряад арадай дуунуудые гүйсэдхөө.

КПСС-эй съездэ зорюулагдан табигдаһан уран һайханайнгаа концертын программануудые бүри һонирхолтой болгохын түлөө эдэнэр мүнөө оролдожо байна.

ФОТО-РЕПОРТАЖ

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

АЖАЛАЙ ҺАЙНДЭРЭЙ ҮДЭШЭ

Һаяхан Туранай совхозой Хужарай отделениин соёлой байшанда Могой-Горхоной, Шэмхын, Үбэлзөөн-Нугын фермэнүүдэй, бригадануудай залуу малшад, механизаторнууд болон Горхоной дунда һургуулиин эдир һурагшад олоороо сугларба. Сагаа һарын һайндэртэ зорюулагдаһан үдэшэ эндэ үнгэргэгдөө.

Ажалай һайндэр тухай тобшохон элидхэл хэгдэбэ. Энэ һайндэр шажан мүргэлтэй ямаршье холбоогүй, сагаан эдеэнэй тогоо дүүрэн дэлбэрхэ дулаан сагые, малай түл абалгын халуун хаһые угтаһан, ажалай эхилһые мэдүүлһэн буряад арадай ёһотойл баярай найр болоно гэжэ тэмдэглэгдээ.

Элидхэлэй һүүлээр түбэй отделениие эрхилэгшэ Бадма Иринчинович Сыбенов совхозой дирекциин, парткомой зүгһөө сугларагшадые халуунаар амаршалаад, ажалай амжалтаар наймадахи табан жэлые түгэсхэһэн ажахынгаа малшадай туйлалтанууд тухай хөөрэжэ үгэбэ. Мүн юһэдэхи табан жэлэй эхи табиһан энэ жэлдэ үшөө ехэ амжалта туйлахыень, гэр бүлөөрөө элүүр энхэ, зол жаргалтай һуухыень нютагайнгаа хүн зондо тэрэ хүсэн юрөөгөө.

Сагаа һара тухай шүлэг уншалгаар найр наадан эхилбэ. Юрөөл үгэнүүд хэ-

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИ…

…лэгдэжэ, аялга дуун… хинан зэдэлнэ. Һээр… гаар, бүхэ барилдааг… сэ буляалдалгаар к… үнгэргэгдэбэ.

ВЛКСМ-эй Түнхэн… комой нэгэдэхи сек… Владимир Шагдуров… курсдо шалгарагшад… мотануудые барюулаа… хим шүлэгшэн», «… дуушан», «Эрхим … шан», «Бүхэ барилд… «Бэрхэ сэсэн» гэһэн … тэ нэрэ зэргэ онсо ш… һан хүнүүдтэ олго… байха юм.

Ш. БАЙМИ…

АНХАРАЛ ХАНДУУЛАГДАНА

«Георгиевский» совхозой партком болон профсоюзай рабочком малшадайнгаа сүлөөтэй сагаа аятай зохидоор үнгэргэлгэдэ ехэ анхаралаа хандуулдаг болоо. Һаяшаг совхозой түрүү малшад амаралтын үдэр Улаан-Үдэ хото ерэһэн байна. Тиихэдээ хизаар ороноо шэнжэлхэ музейдэ, оперо ба балет дэй театрта орожо хараа.

Республикын ниислэл хотодо айлшалагшадай дунда совхозой хоёрдохи отделениин эрхим һаалишан Мария Катина, гурбадахи отделениин һаалишан Лидия Дашиева болон бусад бии. Саашадаа үшөө иимэ аяншалганууд үнгэргэгдэхэ. Д. ДОНДОКОВА.

СОЁЛШОДО… ТУҺАЛАМЖ…

Зэдын аймагта Дээдэ-… гэжэ нютаг бии юм. Нют… луушуул хүдэлмэриин … клубтаа сугларжа, нэгэ … акттай зүжэгүүдые бэлд… лонхой. Тэрэниие Зүүн С… культурын институт … Зоя Сапкеева хүтэлбэр…

Драмколлективэй хү… соёлой үнинэй хүдэлм… М. Н. Лубсанова ехэ ту… нэ. «Шүдхэртэй сүнду… Ц. Шагжинай зүжэг Дэ… тэйдэ ажаһуугшад һаяар … сэдьхэл зүрхөө ханахань…

С. БУБ…

Аршаан тосхоной дэрг… хидхэгдэһэн трамплин … дуратаншуулай анхара… гадаг юм. Мүнөө эндэ … тэй, солбон хурдан спо… нүүд ерэжэ, «Хэмнай хо… рэгшэ ааб» гэлдэн хоо… мүрысэдэг болонхой. … хотын спортын бүлгэ… спортсменүүд олоороо су… Дүн гаргахадань эрэ… дундаһаа Владимир Б… Александр Самарцев, эд… сооһоо Василий Бойков … эрхимлэжэ, диплом, г… нуудаар шагнагдаба.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВЭЙ …

ТЕЛЕФОН · ТЕЛЕГРАФ · РАДИО
ХИЛЫН ГААНАҺАА

Эхэ орондоо үнэн сэхэ байнад

ГАВАНА. (ТАСС). Мексиканска тохойдо США-гай далайн сэрэгэйхидэй табан үдэрэй саада тээ хуули бусаар барижа абаһан Кубын 4 суднын загаһашад американ түрмэдэ хаалгаатай байһаар зандаа. Тэндэхи засагаархид Кубын загаһашадые элдэбээр хашажа, асуултыень абажа байһаар. Мексиканска тохойдохи Кубын загаһа барилгын флотилиин директор Умберто Фалькон гэгшэтэй телефоноор хөөрэлдэхэдөө, тэдэ суднануудай капитанууд тиигэжэ мэдээсэһэн байнад.

США-да үлэхэ эрхэ үгэхэ гэһэн гүйлтатай мэдүүлгэ барижа, эхэ орондоо урбахыень загаһашадые үгэдөө оруулха гэжэ американ засагаархидай заабаряар Кубын контрреволюционно хорото этэгээдүүд һэдэнэ гээд тэдэ капитануудай нэгэниинь—Умберто Мартинес хэлэбэ.

Гүрэнэй засагай һунгалта болохын урда тээ

БУДАПЕШТ. Венгриин Арадай Республикын Президиумэй тогтоолоор Гүрэнэй суглаанда, нютагай соведүүдтэ апрелиин 25-да һунгалта үнгэргэгдэхэ болобо. Хуули гаргалгын дээдэ зурганай 352 депутадые, гүрэнэй засагай нютагай зургануудта хэдэн мянган депутадые энэ ороной зон һунгаха ёһотой.

Һунгагшадай списогүүд хаа-хаанагүй табигдажа эхилээ.

Депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэ суглаанууд һаяын сагаар энэ орон соо эхилхэнь.

ИНТЕРВЕНТНҮҮД УЛАМ ШАНГААР СОХЮУЛНА

ПАРИЖ. (ТАСС). Марионеточно «президент» Нгуен Ван Тхиеу, Урда Вьетнамдахи американ сэрэгүүдые командалагша генерал Абрамс, Сайгондо байдаг Америкын элшэн сайд Банкер гэгшэд яаралтай зүблөө Сайгондо үнгэргэбэ. Лаостохи байдал, энэ орон соохи дайн сэрэгые саашаданһ үргэдхэхэ түсэб тэдэ гурбан зүбшэн хэлсээ бэзэ гэжэ тухайлагдана.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Тагнуулай центральна управлениин һургаһан мео гэжэ хадын угсагаатанай 2500 гаран хүлһэншэд Чепонг город шадар буулгагдаба. Тэндэнь интервентнүүд хадаа Лаосой арадай-сүлөөрэлгын армида диилдэжэ байһан байна. Мүн лэ Сайгоной далайн ябаган сэрэгэй 600 хүнһөө бүридэһэн батальон туһаламжа үзүүлхээр тэрээн худар эльгээгдэбэ.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Урда Лаостохи Хонгха гэжэ баазаһаа сайгон сэрэгүүд гаража арилха баатай болобо. Һүүлэй неделинүүдэй турша соо Лаос патриодууд 4 тиимэ бааза эзэлһэн байна.

ПНОМПЕНЬ. (ТАСС). Компонгсом гэжэ томо портдо дүтэ байдаг нефть илгадаг заводто Камбоджын патриодууд добтолго хэжэ, тэндэ хадагалагдажа байһан горючиин гурбанай хоёр хубииень үгы хэбэ.

ХАНОЙ. (ТАСС). Индохитадай фронтнууд дээрэ февраль һара соо хэгдэһэн дайн байлдаануудай дүнгүүдые Ханойн центральна газетэнүүд гаргаба.

США-гай империалистнууд, тэдээнтэй нүхэсэгшэ Сайгоной засагаархид Урда Лаосто ехэ добтолго февраль соо эхилһэн, Камбоджодо эсэргүү хорото ябуулгаяа улам шангадхаһан, Урда Вьетнамдахи бузар муухай дайн сэрэгээ үргэлжэлүүлһэн, Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүү зэбсэгтэ добтолго хэдэ дахин хэһэн байха юм.

Иимэ оршон байдалда Вьетнамай, Лаос ба Камбоджын арминууд, арадууд дайшалхы ёһоор һаналаа бүри нягтаар нэгэдэн зэрхэг түримхэйшүүлдэ улам шанга харюу үгэһэн байна.

Урда Лаосой патриодууд февраль һарын турша соо дайсанай 4 мянга гаран солдадые үгы хэһэн, 200 гаран самолёт ба вертолёдыень буудажа унагааһан, сэрэгэйнь 107 машина усадхаһан байна. Лаос руу добтолон ороһон солдадуудай табанай нэгэ хубинь, вертоледуудайнь хахадынь, бронетранспортернуудай хахадһаа дээшэнь февраль соо болоһон байлдаануудай үедэ үгы хэгдэбэ гээд «Нян Зан» газетэ бэшэнэ.

Камбоджые сүлөөлхын түлөө тэмсэгшэ зэбсэгтэ хүсэнүүдшье горитой амжалта туйлаба. Компонгчам, Кратие гэжэ провинциинуудта дайлалдажа байгаа кхмер патриодууд имагтал февралиин 4-һөө 20 хүрэтэр дайсанай 3500-гаад солдадуудыень үгы хэһэн, гэмтээһэн, сэрэгэйнь 330 гаран машиные усадхаһан байна. Камбоджын патриодууд оронойнгоо бусадшье районуудта дайсадай урдаһаа дайлалдахадаа ехэ амжалта туйлаба.

Февраль һара соо **Урда Вьетнамайшье** патриодууд дайшалхы амжалта туйлаһан, дайсанда эсэргүү добтолго газар бүхэндэ хэһэн байха юм.

Кхесаниин райондо американ-сайгоной сэрэгэй ара талын баазанууд тухеэрэгдэһэн байжа, тэндэһээ Лаос худар тэдэнэр добтолон ородог байба. Теэд эгээл тэрэ райондо Урда Вьетнамай патриодууд дайсанай 1700-гаад солдадыень, тэрэ тоодо американ сэрэгэй мянгаад хүниие алаһан ба шархатуулһан, сэрэгэйнь 200 гаран машиные, 69 самолёт ба вертолёдыень үгы хэһэн, 17 судныень уһанда шэнгээһэн байна.

Мүн центральна районуудташье дайсанай сэрэг ехэшэг гээлтэдэ оронхой.

Индохитадай гурбан ороной арадуудай илалтануудынь национальна талаараа бэеэ даанхай байхынгаа түлөө тэмсэхээр тэдэнэй эрид шиидэнги байһыень харуулба гээд «Нян Зан» газетэ тэмдэглэнэ. США-гай талаһаа сэрэгэй ямаршье добтолго хэгдэбэл, тэрээндэнь хатуу харюу үгтэхэ гээд газетэ тэмдэглэбэ.

Хэһээлтэ улам шангадхаха шалтаг боложо үгэбэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Америкын конгрессэй байшан соо бомбо тэһэрһэн ушарые мүрдэжэ байһан ФБР-эй агентнүүд мүнөө дээрээ юушье тодоруулжа шадаагүйбди гээд мэдээсэбэ. Дуратайл хүн бомбо бүтээгээд, эндэ асаржа болохо юм, яахадааб гэхэдэ, бомбо хэхэ хэблэмэл заабари Холбоото Штадуудта хараһан лэ газарта наймаалагдажа байдаг гэжэ тэдэнэр хэлэбэ.

Гэбэшье Холбоото Штадууд доторхи буруушаалгын хүдэлөөндэ хабаадагшадта эсэргүү бүри шанга хэһээлтэ эхилхэ аятай шалтаг тэрэнь боложо үгэбэ. Тиимэ «зэмэтэй» хүнүүдые ябашье олохо гээд полици ба ФБР ехэ оролдолго гаргажа байнад.

Конгрессэй байшан соо бомбо тэһэрһэн ушарые милитарис, фашис ба расис үзэлтэн дайн сэрэгэй түхеэрэлгэ шангадхахын тулада һамбаашалан ашаглажа болохо гээд хэблэлдэ мэдүүлгэ толилходоо, США-гай Компартиин генеральна секретарь Гэс Холл уридшалан һэргылбэ.

Уряалгүй айлшан

ТОКИО. (ТАСС). Йокосука гэжэ япон портдо США-гай далайн-сэрэгэй бааза бии юм. Теэд тэрэ портдо «Тракстон» гэжэ американ атомна ракетоносец мартын 1-дэ оробо.

Японой портнуудта ороһон 47-дохи американ ядерна судна тэрэнь болоно. Америкын атомна онгосонуудай уряалгүйгөөр Япон ерэдэгыень, мүн Япон орониие США-гай ядерна бааза болгохо гэдэгыень тус ороной демократическа олониитэ буруушаана.

ҺАНАЛ ХҮСЭЛӨӨ БЭЕЛҮҮЛХЭ ЗАМ

СОФИ. (ТАСС). Болгариин түрүү эхэнэрнүүдэй хүдэлөөн Болгариин Компартиин хуби заяатай ходо холбоотой байһан юм. Тэрээнһээ байтагай, тэрэ хүдэлөөн Компартиин хуби заяанай таһаршагүй хубинь болодог байгаа. Мартын 8-най уласхоорондын үдэртэ зорюулагдан үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ болгар эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ Е. Лагидинова тиигэжэ хэлэбэ. Һанал хүсэлөө бэелүүлхэ үнэн замыень, адли тэгшэ эрхэтэй болохо, хүнэй жаргал эдлэхэ замыень болгар эхэнэрнүүдтэ гансал коммунис парти заажа үгэһэн байна гэжэ хэлэбэ.

Арадай засагай үедэ энэ ороной ажалша эхэнэрнүүдэй ажабайдалда болоһон ехэ хубилалтанууд тухай Е. Лагидинова хөөрэжэ үгэбэ.

Ажалша эхэнэрнүүдэй 82,5 процентнь арадай ажахын элдэб һалбаринуудта мүнөө үедэ ажаллажа, орон соохи бүхы ажалшадай 44 процентнь болобо.

Арадай засагай жэлнүүдтэ болгар эхэнэрнүүд гүрэнэй болон ниитын эдэбхитэй ябуулга хэхэ аргатай болоһон байна. Дээдэ эрдэмтэй гурбан мэргэжэлтэ бүхэнэй нэгэниинь эхэнэр хүн байдаг. Үхибүүдэй зургаануудые, ниитын эдеэ хоолой, улад зониие ажаһуудалай талаар хангалгын предприятинуудые олошоруулха талаар Болгариин Компартиин X съездын Директивэнүүдэй проектээр хараалагдаһан хэмжээнүүд социалис гүрэнэйнгөө ажабайдалда бүри эдэбхитэйгээр хабаадалсаха арга болгар эхэнэрнүүдтэ олгохо.

СЭРЭГЭЙНЬ ГАРГАША УЛАМ ЕХЭ БОЛОНО

ЛОНДОН. (ТАСС). Үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулхада, Англиин сэрэгэйнь гаргаша мүнөө жэл 265 миллион фунт стерлингээр ехэ боложо, хамта дээрээ 3 миллиард фунт стерлинг хүрэхэеэ байна. 1971—1972 финансова жэлэй сэрэгэй гаргашын проект дотор тиигэжэ хараалагдаһан байна. Тэрэ проектнь общинануудай палатада мүнөө үедэ зүбшэн хэлсэгдэжэ байнхай.

Оборонын гүрэнэй министр лорд Болниэл депутадуудта хандажа үгэ хэлэхэ зуураа, НАТО-гой сэрэгэй хүсэ шадал улам ехэ болгохыень тэдэниие уряалһан, Баруун Европодохи зэбсэгтэ хүсэнүүдэй тооео эрид олошоруулха хэрэгтэй гэһэн байба. Великобритани болбол далайн ба агаарай сэрэгүүдые НАТО-гой мэдэлдэ үшөө нэмэжэ ябуулха, тэрэшэлэн «НАТО-гой инфракструктура гэдэгэй хубилһантай» дашарамдуулан 32,5 миллион фунт стерлинг оруулха гээд тэрэ Болниэл мэдүүлбэ.

Холбоото Штадуудай гадаадын политическэ хараа шэглэлые лорд Болниэл хүсэд дүүрэнээр дэмжээд, баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй хэмжээ ябуулгануудта США-гай дүүргэдэг шиидхэхы үүргые тусгаарлан тэмдэглэбэ.

ТУҺАМАРШАДТА СОХИЛТОНУУД

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Лаос руу ороһон Сайгон сэрэгүүдэй хүреэлэгдэһэн бүлэглэлдэ шанга сохилто хэхэдээ, Лаосой арадай сүлөөрэлгын армиин подразделенинүүд февралиин 27-ной үглөөгүүр Тамлыонг һууринһаа зүүн-урагшаа найман километртэ байһан дайсанай 300 гаран солдат ба офицерые алаһан гү, али шархатуулһан байна. Сайгоной туһамаршадай армиин 40 гаран солдат, тэрэ тоодо офицернүүд плендэ абтаа. Энээн тухай Лаосой патриотическа фронтын радио-дамжуулгада үндэһэлэн ВИА агентство мэдээсэһэн байна.

МНРП-гэй 50 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

МОНГОЛ АРАДАЙ ХУБИСХАЛША ПАРТИ

(Түгэсхэл. Эхиниинь 3-дахи нюурта).

МНРП-гэй, монгол арадай социализмын үндэһэ һуури байгуулха гол зорилгонууд энэ съезд дээрэ баталан абтаһан партиин гурбадахи программа соо тодорхойлогдоо һэн.

Капиталис шатые алад гаража, феодализмһаа социализмда сэхэ орохо гэһэн тон онсо шэнжэтэй замаар хүгжэһэн Монголой Арадай Республикын социалис байгуулалта хадаа социализмын замда ороһон бүхы оронуудтал адли ниитэ хуули ёһонуудые дамжан гараа. Революциингаа социалис хүгжэлтын шатада монгол арад түмэн Советскэ Союз болон социалис нэгэдэлэй бүхы оронуудай туһаламжада түшэглэн, бүхы оронуудта хабаатай иимэ ниитэ зорилгонуудые шиидхээ гэбэл: социалис индустриализаци бэелүүлээ, хүдөө ажахые социалис болгон хубилгаа, культурна революци хээ.

Хоёрдохи дэлхэйн дайнай үедэ МНРП оронойнгоо бэеэ хамгаалха хүсэ шадал бэхижүүлхэ, фашис булимтарагшадтай тэмсэжэ байһан совет арадта, тэрэнэй баатарлиг армида алибаа туһаламжа үзүүлхэ хэрэгтэ монгол арад түмэнэй хүсэ шадал зорюулһан байна. Монголой арадай революционно армиин сэрэгшэд совет сэрэгшэдтэй хамта 1945 оной август һарада милитарис Япониие үй бута сохилсоһон байна. Монголой Арадай Республика хоёрдохи дэлхэйн дайнда хабаадажа, фашизм ба харгис хүсэнүүдые даран һүнөөлсөө. Иигэжэ улас түрын байдалда улам хүндэтэй болоһон байна.

Социалис байгуулалтын жэлнүүдтэ Монголой Арадай Республикын экономикодо үндэһэн ехэ хубилалтанууд болоо. Промышленностиин шэнэ шэнэ һалбаринууд: энергетическэ, нефтиин, горнорудна, металл болбосоруулдаг, барилгын модо болбосоруулдаг, текстильнэ болон бусад бии болонхой. Тиихэтээ хамта МНР-эй промышленность мүнөөнэй үе сагай түхеэрэлгэ болон шэнэ техникээр зэбсэгжүүлэгдэнхэй. Нюдэ алдама Монголой үргэн дэлюун тала дайдаар мүнөө үе сагай промышленна предприятинууд бодоо, түмэр харгы татагдаа, шэнэ городууд болон болбосон түхэлтэй болоһон хүдэлмэришэдэй тосхонууд урган гараа. Эдэ бүгэдын ашаар урданһ гээгдэнги гансахан лэ мал ажал эрхилдэг байһан Монголой Арадай Республика аграрно-индустриальна орон болон хубилаа.

Дэлхэйн социалис системын бии болоһоной һүүлээр МНР экономическа талаараа улам хурдаар урагшаа хүгжөө. Уласхоорондын социалис оронуудай ажалай хубаариин ёһоор байгаалиин болон бусад эрхэ нүхэсэлтэй, баялигтай зохилдуулһан промышленностиин һалбаринуудые МНР-тэ хүгжөөхэ гэһэн асуудалда гол анхарал хандуулагдаа юм.

Бүри ойрын сагта ороноо индустриально-аграрна гүрэн болгон хүгжөөхэ зорилго Монголой Арадай революционно парти урдаа табинхай хүдэлжэ байна.

Социалис байгуулалтын эгээл бэрхэшээлтэй, орёо зорилгонуудай нэгэн—үмсын ажалтадые нэгэдхэжэ, социалис замда оруулха зорилго МНРП амжалтатайгаар шиидхэжэ шадаа. 1959 ондо бүхы орон дотороо хүдөө ажахые социалис замда оруулжа түгэсхэһэн байба. 200 мянган жэжэ үмсын ажахын орондо мүнөө Монголдо 274 нэгэдэл бии болонхой. 33 гүрэнэй ажахытай хамта эдэ нэгэдэлнүүд хүдөө ажахын үйлэдбэриин хуби заяае тодорхойлно.

Жэжэ үмсын ажалтаниие амжалтатайгаар нэгэдүүлһэнэй ашаар ороной экономикодо бии байһан элдэб янзын жэжэ ажахынууд үгы болгогдожо, арадай ажахын социалис нэгэ байгуулалта бии болоо. Бүхы экономикодо үйлэдбэриин социалис харилсаануудай илахатай хамта дарлалтата общественные дахин һэргээхэ социально-экономическа дотоодын эрхэ нүхэсэлнүүд эсэслэн усадхагдаба. Мүнөө Монгол ороной гүрэнэй байгуулалта хани барисаата хоёр ангиһаа: общественын шиидхэхы хүсэн болохо хүдэлмэришэн ангиһаа, социалис хамтаралнуудһаа, мүн арадай интеллигенциһээ бүридэнэ.

Социалис экономико хүгжөөхэ хэрэгтээ МНР-эй туйлаһан амжалтанууд хадаа арад зонойнгоо материальна болон культурна ажабайдалые хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлхэ найдамтай үндэһэ һуури боложо үгэнэ. Ороной баялигуудай нэмэхэ бүри шэнэ хүн—шэнэ общественые байгуулагша урган гарана.

Арадай засагай жэлнүүдтэ, илангаяа ороной социалис шатадаа хүгжэжэ байхадань, ёһото культурна революци болоһон байна. Литература ба искусство урган хүгжэнэ, эрдэм ухаан, арадай гэгээрэл, элүүрые хамгаалга хурдан түргэнөөр хүгжэнэ, иигэжэ Монгол орониие капиталис олон оронуудай урда тээнь оруулһан байна. Монгол арадай революционно партиин аша габьяа энээндэ ехэ бии байна.

Мүнөө МНР социалис байгуулалтаяа түгэсхэлгын замда ороод ябана. 1966 ондо болоһон партиин XV съезд дээрэ МНРП-гэй шэнэ программа баталагдажа, социалис байгуулалтын гол зорилгонууд тодорхойлогдонхой.

Монголой газар дайда дээрэ болоһон түүхэтэ хубилалтанууд хадаа ленинскэ замаар урагшаа дабшажа ябаһан арадай революционно партиингаа ударидалга доро туйлаһан арад зоной баатар габьяата хэрэг үйлэнүүд мүн. Революционно, социалис үндэһэн хубилалтанuудай боложо байгаа үедэ үндэһэн хүдэлмэришэн анги урган гараа, энээнтэй хамта МНРП-гэй социальна бүридэл мүн лэ хубилалсаһан байна. Хүдэлмэришэн ангиин эрхимэй эрхимүүд партида абтажа байгаа.

Социализмын харгы замда ороһон аха дүү арад зоной харилсан ажаллаха гээшэ тон шухала гэжэ В. И. Ленин ходо заабарилдаг һэн. Совет-монгол хани харилсаанууд хадаа арадуудай хани барисаанай ленинскэ үзэл сурталай бодотоор бэелһэнэй гайхамшагта гэршэ мүн болоно.

...Хамтадаа социализм байгуулхын түлөө тэмсэлдэ, дайшалхы хани барисаанда манай арадуудай. манай партинуудай харилсаа холбоон шэрээгдэһэн байгаа... гээд 1966 ондо Улаан-Баатарта болоһон митинг дээрэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев хэлээ һэн. Арадай засаг түрые тогтоохын түлөө хамтадаа тэмсээбди, шэнэ байдал хамтадаа байгуулаабди, шэнэ байдал байгуулхын түлөө тэмсэнэбди, ямаршье шалгалтада сугтаа ябаабди, саашадаашье ябахабди.

1970 оной октябрьда Москвада болоһон СССР-эй ба МНР-эй партийно-правительственна делегацинуудай хэлсээнүүд хадаа улам үргэдэжэ, бэхижэжэ байгаа совет ба монгол арадуудай хоорондохи хани барисаанай, КПСС МНРП хоёрой аха дүүгэй холбооной улам бэхижэжэ байһанай бодото гэршэ мүн болоо һэн.

Ленинскэ харгы замаар урагшаа дабшажа ябаһан аха дүү Монгол орон хадаа уласхоорондын үргэн харгы замда гаранхай. Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин бүрин эрхэтэ гэшүүн Монголой Арадай Республика 50 гүрэнүүдтэй дипломатическа харилсаа тогтоонхой.

...Түрүү оронуудай пролетариадай туһаламжаар гээгдэнги оронууд капиталис хүгжэлтын шата алад гаран, социалис байгуулалтада орохо аргатай, тиин хүгжэлтын тусхай шата дамжан, коммунизмда орохо аргатай гэһэн ленинскэ научна тодорхойлолго Монголой Арадай Республикын түүхэтэ хүгжэлтын жэшээ дээрэ эли тодоор харагдаһан байна.

Монголой арадай революционно партиин гаталан гараһан зам, тэрэнэй түүхэтэ дүй дүршэлыень коммунис болон хүдэлмэришэнэй аха дүүгэй партинууд үндэрөөр сэгнэһэн байна. Феодализмһаа социализмда сэхэ ороһон монгол арадай түүхэтэ дүй дүршэл хадаа дэлхэйн коммунис, хүдэлмэришэнэй, национальна сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй теори ба практикада МНРП-гэй оруулһан ехэ хубита нэмэри мүн болоно. Хэтэдээ мүнхэ ленинскэ үзэл сурталаар зоригжоһон Монголой арад түмэн дайшалхы манлай болохо МНРП-гэйнгээ ударидалга доро орон дотороо социализмын бүрин хүсэдөөр, эсэслэн илахын түлөө урагшаа дабшажа ябана.

Д. УЛЫМЖИЕВ,
түүхын эрдэмэй доктор.

ЗЭНХИР КРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА. УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА: 18 часһаа «Лесная симфония» гэһэн научно-популярна фильм. 19 часһаа «Сагай эрилтэ» гэһэн киноочерк. 19.20 минутаһаа «Маанадтай хатарыт» гэһэн дамжуулга. 19.55 минутаһаа телепанорама. 20.15 минутаһаа «Вариации» гэһэн киноочерк. 20.25 минутаһаа «КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэнэбди» гэһэн дамжуулга. 20.45 минутаһаа «Хүдөөгэй галнууд» гэһэн дамжуулга. 21.25 минутаһаа «Торжкһоо ерэһэн эсхэгшэ» гэһэн уран һайханай фильм.

ПРАВДА БУРЯТ…

Нэгэдэхи хуудаһанда: … рай тарилгада һайнаар б… гэһэн түрүү бэшэг. «К… XXIV съездын хүндэлэлд… гаршаг доро информа… ТАСС-ай шухала мэдээсэл…

Хоёрдохи хуудаһанда: … дарт болон продукциин … гэһэн Н. Медведевэй стать… тийна хронико. В. Мал… фоторепортаж.

Гурбадахи хуудаһанда: … материал. Хилын саанаһ… һан ТАСС-ай мэдээсэлнү…

Дүрбэдэхи хуудаһанда: … цида ерэһэн бэшэгүүд. Г. … тиной статья. Фоторепорта…

САГАЙ УЛАРИЛ

Улаан-Үдын авиаметстанциин мэдээсэһэнэй ёһоор мүнөөдэр республика доторнай бага зэргэ үүлэтэйшэг байха, Байгал шадарай аймагуудта саһан орохо. Баруун зүгһөө һулаханаар һалхилха. Хойто ба Байгал … аймагуудта 18—23, бусад … гуудта 13—18, Улаан-Үдэ… ниндее 28—30, үдэрынь 16… градус хүйтэн байха.

Редакторай орлог…
М. Н. НИМАЕВ.

Манай адрес, телефонууд

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора—54…, приёмная—54-93, зам. редактора—68-08, зам. редактора—62-62, ответ. секретаря—50-52, зам. ответ. секретаря—66…, отделы: партийной жизни—60-91, сельского хозяйства—64…, 63-36, пропаганды и агитации—56-23, промышленности …, строительства—61-35, советского строительства и быта—69…, культуры и школ—60-21, писем и рабселькоров—67-81, … формации—34-05, общественная приёмная—56-62, машин… бюро—57-63, фотолаборатория—33-61.

Гор. Улан-Удэ типография управления по печати при Совете Министров БурАССР Н-01370. Заказ №…